

**Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten vanhempien kokemuksia
suomalaisesta varhaiskasvatuksesta**

Mira Rouvinen & Hilla Villanen

Varhaiskasvatustieteen kandidaatintutkielma
Kevätlukukausi 2020
Kasvatustieteiden laitos
Jyväskylän yliopisto

TIIVISTELMÄ

Rouvinen Mira & Villanen Hilla. 2020. Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten vanhempien kokemuksia suomalaisesta varhaiskasvatuksesta. Varhaiskasvatustieteen kandidaatintutkielma. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. 52 sivua + liitteet.

Tässä tutkimuksessa selvitetään eri kieli- ja kulttuuritaustaisten vanhempien kokemuksia suomalaisesta varhaiskasvatuksesta. Tarkoituksena on saada tietoa vanhempien kokemuksista kasvatusyhteistyöhön liittyen sekä muun muassa selvittää, millaisia eri kielestä tai kulttuurista johtuvia eroja varhaiskasvatuksen kentällä on havaittu. Halusimme myös ottaa selvää vanhempien näkökulmasta, miten eri kielet ja kulttuurit on otettu huomioon varhaiskasvatuksessa.

Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena teemahaastattelua hyödyntäen. Tutkimukseen osallistui seitsemän vanhempaa, jotka olivat kotoisin Japanista, Kiinasta, Iranista, Virossa, Romaniasta sekä Keniasta. Haastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin. Tutkimusaineiston analyysimenetelmänä käytettiin sisällönanalyysia.

Tulosten mukaan vanhemmat kokivat suomalaisen varhaiskasvatuksen laadukkaana ja turvallisenä oppimisympäristönä, jossa henkilökunnan osaamiseen ja ammattitaitoon voi luottaa. Vanhemmat olivat suhteellisen yksimielisiä siitä, että oman äidinkielen ja kulttuurin opettaminen on vanhempien vastuulla ja vanhemmat kokivatkin tärkeäksi, että lapsi sosiaalistuu suomalaiseen yhteiskuntaan. Varhaiskasvatuksella koettiin olevan tärkeä merkitys lapsen suomen kielen kehityksen kannalta. Valtaosa vanhemmista toivoi varhaiskasvatukseen enemmän yhteisöllisyyttä sekä tilaisuuksia tutustua toisiin vanhempiin. Lisäksi suurin osa kertoi mielellään osallistuvansa varhaiskasvatuksessa järjestettäviin kieli- ja kulttuuritapahtumiin.

Tutkimuksen perusteella voidaan päätellä, että varhaiskasvatuksella on tärkeä rooli monikielisten lasten sekä myös vanhempien sosiaalistumisella suomalaiseen yhteiskuntaan. Varhaiskasvatuksen arjessa eri kieliin ja kulttuureihin voitaisiin tutustua entistä kokonaisvaltaisemmin ja

monipuolisemmin. Lisäksi yhteisöllisyyttä sekä vanhempien osallisuutta tulisi lisätä.

Asiasanat: monikulttuurisuus, kulttuurinen moninaisuus, vanhempien näkökulma, varhaiskasvatus

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	ERI KIELI- JA KULTTUURITAUSTAISET PERHEET VARHAISKASVATUKSESSA	2
2.1	Kulttuurien kohtaaminen varhaiskasvatuksessa	2
2.2	Keskeiset käsitteet	5
2.2.1	Kulttuuri	6
2.2.2	Kieli	7
2.2.3	Monikulttuurisuus	8
2.3	Kulttuurisesti moninaiset perheet Suomessa	9
2.4	Opettajan rooli kulttuurisen moninaisuuden kohtaamisessa	11
2.4.1	Kulttuurien välinen kompetenssi	13
2.4.2	Varhaiskasvatuksen ja eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden välinen yhteistyö	14
3	TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	16
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	18
4.1	Tutkimuskohde ja lähestymistapa	18
4.2	Tutkimukseen osallistujat	20
4.3	Aineiston keruu	20
4.4	Aineiston analyysi	22
4.5	Eettiset ratkaisut	24
5	TULOKSET	27
5.1	Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten vanhempien kokemukset varhaiskasvatuksen toimintatavoista	28

5.1.1	Vuorovaikutus ja yhteistyö henkilökunnan kanssa	28
5.1.2	Opetus ja varhaiskasvatuksen käytänteet	30
5.1.3	Monikulttuurisuutta tarvitaan enemmän	32
5.2	Kieli- ja kulttuuritaustan huomioiminen varhaiskasvatusympäristössä	33
5.2.1	Vastuun jakautuminen kulttuurin ja kielen opetuksessa	33
5.2.2	Eri kieli- ja kulttuuritaustojen huomioiminen fyysisessä ympäristössä	35
5.2.3	Erilliset toimet varhaiskasvatuksen järjestäjän puolesta	36
5.3	Vanhempien myönteiset kokemukset varhaiskasvatuksesta ja kehittämisideat	37
5.3.1	Myönteiset kokemukset	37
5.3.2	Kehittämisideat	39
5.4	Vanhemmille tärkeät asiat ja arvot omasta kotikulttuurista	41
5.4.1	Kunnioittaminen ja välittäminen	41
5.4.2	Perheen merkitys	42
5.4.3	Vanhemman äidinkielen oppiminen	43
5.4.4	Lapsuuden huomioiminen ja arvostaminen	44
6	POHDINTA	44
6.1	Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset	45
6.2	Tutkimuksen luotettavuus ja jatkotutkimushaasteet	50
	LÄHTEET	53
	LIITTEET	59

1 JOHDANTO

Tässä tutkimuksessa haluamme selvittää eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden kokemuksia suomalaisesta varhaiskasvatuksesta. Olemme kiinnostuneita monikulttuurisuudesta, päiväkodin kulttuurieroista ja kokonaisuudessaan eri kielistä ja kulttuureista sen ajankohtaisuuden takia. Kansainvälistyminen sekä eri kieliin ja kulttuureihin tutustuminen ovat molempien tekijöiden mielenkiinnonkohteita. Lukuisissa varhaiskasvatusympäristössä monikielisyys ja kulttuurinen moninaisuus ovat jo arkipäivää (Eerola-Pennanen 2017, 221), mutta haluaisimme tutustua tähän teemaan vielä syvällisemmin.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus 2018, 30) mainitaan, että kulttuurinen moninaisuus nähdään voimavarana kulttuurisesti muuntuvassa ja monimuotoisessa yhteiskunnassa. Varhaiskasvatuksessa hyödynnetään kulttuurista, kielellistä ja katsomuksellista monimuotoisuutta. Henkilöstöltä edellytetään tässä tapauksessa myös tietoa toisista kulttuureista, katsomuksista sekä taitoa asettua toisen asemaan sekä nähdä asioita monesta eri näkökulmasta. Lisäksi on tärkeää, että työyhteisössä keskustellaan rakentavasti erilaisista ajattelu- ja toimintatavoista sekä luodaan uusia tapoja toimia yhdessä. Toimintakulttuurin kehittäminen ja edistäminen edesauttavat osaltaan kulttuurisesti kestävästä kehityksestä.

Kokemuksemme mukaan varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden välinen kommunikointi ja vuorovaikutustilanteet ovat olleet ajoittain haasteellisia. Tästä syystä haluamme tarkastella ilmiötä ja aihetta tarkemmin, jotta voimme myös tulevana varhaiskasvatuksen opettajina huomioida eri taustoista tulevat perheet paremmin. Opintojen perusharjoittelussa sekä aiemmissa työpaikoissa olemme havainneet tilanteita, joissa henkilökunnan ja perheen välillä on erilaisia näkemyksiä muun muassa lasten kasvatuksesta. Haluamme tästä syystä miettiä,

miten esimerkiksi voitaisiin helpottaa ja sujuvoittaa kodin sekä päiväkodin välistä yhteistyötä, jos ei ole yhteistä kieltä. Haluamme myös kuulla, millaisiin eri kielestä tai kulttuurista johtuviin eroihin varhaiskasvatuksen kentällä on törmätty etenkin perheiden näkökulmasta. Aihetta on tärkeä tutkia tarkemmin, jotta ymmärtäisimme paremmin eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden tarpeita ja toiveita varhaiskasvatuksesta. (Sviili 2018, 70).

2 ERI KIELI- JA KULTTUURITAUSTAISET PERHEET VARHAISKASVATUKSESSA

Seuraavissa alaluvuissa käsittelemme varhaiskasvatuksen kulttuurista moninaisuutta sekä tutkimuksen keskeisiä käsitteitä. Kuvailimme varhaiskasvatuksen kulttuurisesti moninaisia perheitä sekä opettajan roolia kulttuurien kohtaamisessa.

Tässä tutkielmassa keskitymme perheisiin ja vanhempiin, joiden lapsi osallistuu suomalaiseen varhaiskasvatukseen. Opetushallituksen (2018) määritelmän mukaan: "Varhaiskasvatus on suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuus, jossa painottuu tavoitteellinen pedagoginen toiminta. Varhaiskasvatus tukee ja edistää lapsen kasvua, kehitystä, oppimista sekä hyvinvointia. Varhaiskasvatusta voidaan järjestää päiväkodissa, perhepäivähoidossa tai avoimena varhaiskasvatuksena."

2.1 Kulttuurien kohtaaminen varhaiskasvatuksessa

Vuoden 2004 tilastojen mukaan Suomessa vakituisesti asuvat ulkomaalaiset edustivat noin 150 kansalaisuutta sekä useita satoja kieliä. Suomen kymmenen eniten puhutun kielen joukossa ovat vuonna 2005 olleet suomen ja ruotsin jälkeen venäjä, viro, englanti, somali arabia, albania, kurssi ja kiina. Lisäksi muita suuria kieliryhmiä olivat vietnam, saksa, turkki, persia, espanja ja thai. (Tiittula 2005, 123.) Tilastokeskuksen vuoden 2015 väestötilaston mukaan Suomessa asuvista perheistä neljä prosenttia on kokonaan vieraskielisiä. Perheitä, joissa

molemmat vanhemmat ovat tai ainoa vanhempi on vieraskielisiä, on kaikkiaan 59 200 eli neljä prosenttia kaikista perheistä. Tilaston mukaan valtaosa vieraskielisistä perheistä on venäjänkielisiä. Puolestaan vuoden 2016 väestörakennetilaston mukaan Suomessa asui 353 993 äidinkieleltään vieraskielistä henkilöä. Somalin ja englannin kieltä puhuvien ohi kolmanneksi suurimmaksi vieraskieliseksi ryhmäksi Suomessa nousi arabia. (Tilastokeskus, 2016.)

Suomalaiseen yhteiskuntaan kuuluu siis yhä useampia eri kulttuureja edustavia ihmisiä. (Liebkind 2000, 9). Lisäksi vieras- ja monikielisten lasten määrä varhaiskasvatuksessa lisääntyy koko maassa. Yksilön vieraskielisyydellä tarkoitetaan sitä, että henkilön äidinkieli on jokin muu kuin suomi, suomenruotsi, suomalainen viittomakieli tai romanikieli. (Gyekye & Ruponen 2019, 339.) Pitkänen (2011, 7-9) toteaa, että suomalaisen yhteiskunnan arki ja työelämä ovat vauhdilla muuttuneet yhä monimuotoisemmiksi. Liikkuvuudella on huomattava merkitys arjen muotoutumiseen. Liikkuminen maasta toiseen on yhä helpompaa ja nopeampaa. Vapaan liikkuvuuden seurauksena niin työ- ja opiskeluelämään kuin naapurustoon ja perhepiiriin syntyy uudenlaisia monikulttuurisen arjen toimintaympäristöjä. Globalisoituminen ja kansainvälistyminen haastavat ihmisten välistä vuorovaikutusta, jolloin kansainvälisissä toimintaympäristöissä tarvitaan monenlaisia kielellisiä ja kulttuurisia toimintavalmiuksia. Liebkind (2000, 13-14) mainitsee myös, että kulttuurien välinen kohtaaminen asettaa ihmiset sopeutumaan muutoksiin.

Monikulttuurisuuteen liitetään paljon ennakkoasenteita sekä siihen liittyvä keskustelu herättää tunteita, vaikka toisaalta monikulttuurisuus ei ole uusi ilmiö. Kulttuurien väliseen kohtamiseen liittyvä muutosprosessi tarkoittaa molemminpuolista muutosta väestössä. Niin kutsuttua akkulturaatioprosessia voidaan tarkastella yksiulotteisesti, jossa kulttuurivähemmistö sulautuu enemmistöön tai kulttuuripluralistisesti, jolloin etniset vähemmistöryhmät ja niiden jäsenet säilyttävät perinteisen kulttuurinsa sopeutuessaan enemmistön yhteiskuntaan. Kulttuuripluralismissa myös enemmistökulttuuri sulautuu ja muuttuu monikulttuurisuuteen. (Liebkind 2000, 13-14.)

Vähemmistöryhmien yhteiskunnallinen asema sekä mahdollisuudet ylläpitää kulttuuriaan riippuvat kuitenkin paljon yhteiskunnassa vallitsevasta asenneilmapiiristä sekä vähemmistöpolitiikasta. Hyvien etnisten suhteiden edellytys sekä ryhmien mahdollisuudet ylläpitää ja kehittää omaa kulttuuriaan riippuvat paljon heidän tasa-arvoisesta sosiaalisesta ja taloudellisesta asemasta. (Liebkind 2000, 9.)

Varhaiskasvatus on ratkaisevassa asemassa muun muassa siinä, miten perheet sopeutuvat ja integroituvat Suomeen. Varhaiskasvatuksen on kyettävä luomaan erilaisista kulttuuritaustoista tuleville lapsille edellytykset kasvaa kansalaisiksi, jotka ymmärtävät toisiaan ja tulevat toimeen keskenään, ja myös luoda edellytykset edetä koulupolulla taustasta riippumatta. Maahanmuuttajataustaisten lasten määrän kasvaessa tuleekin pohtia, millä tavoin eri käytänteissä ja opetuksessa erilaiset kulttuurisista lähtökohdista tulevien perheiden toiveet, tavat ja arvot otetaan huomioon. (Klemelä, Tuittu, Virta & Rinne 2011, 5.) Tunnistamalla lapsen kielellisen ja kulttuurisen taustan sekä arvostamalla tätä voidaan toteuttaa kieli- ja kulttuuritietoista toimintaa. Tällöin jokaisen lapsen ja perheen kulttuurinen ja kielellinen identiteetti havaitaan ja tunnustetaan. (Malinen 2019, 21.)

Voimme todeta, että monikulttuurisuus on yhä enemmän arkipäivää varhaiskasvatuksessa ja tärkeässä roolissa myös opetuksen sisältöjä laadittaessa. Ryhmissä on yhä enemmän erilaisia oppijoita, jotka tarvitsevat erilaista tukea, joka näin ollen vaatii opettajilta enemmän resursseja ja tietämystä erilaisista opetusmetodeista ja -menetelmistä.

Lastikka & Lipponen (2016, 75) mainitsevat tutkimusartikkelissaan, että maahanmuuttajaperheiden määrä on lisääntynyt Suomessa huomattavasti viime vuosien aikana. Tästä syystä he ovat tutkimuksessaan ottaneet selvää maahanmuuttajavanhempien näkemyksistä suomalaisen varhaiskasvatuksen käytänteisiin liittyen. Tutkimuksessa mainitaan, että myös kansainväliset suositukset (Euroopan komissio, 2014; OECD 2012) neuvovat, että varhaiskasvatuksessa perheiden osallistumista tulisi rohkaista ja arvostaa, etenkin niiden vanhempien, jotka voivat kohdata erottelua ja syrjäytymistä.

Nämä vanhemmat voivat myös kamppailla muiden asioiden kanssa kuten sosiaalisen tukiverkon puutteesta.

Tutkimuksessa saatiin selville, että kaikki haastatteluun osallistuneet vanhemmat olivat tyytyväisiä kasvatusyhteistyöhön. Päivittäisiä keskusteluja pidettiin tärkeänä kuin myös lapsen yksilöllisiä varhaiskasvatuskeskusteluja, vanhempien kokouksia, ilmoitustaulua ja kyselylomakkeita pidettiin viestinnän keskeisinä välineinä. Henkilökuntaa kuvailtiin avoimeksi, helposti lähestyttäväksi sekä vastaanottavaisiksi. Tutkimuksessa vanhemmat korostivat sitä, että haluavat olla tietoisia kaikista lapseen liittyvistä asioista, jotta vanhemmat voivat keskustella henkilökunnan kanssa alueista, joilla lapsi tarvitsee vielä tukea. Osa vanhemmista myös korosti, että on välttämätöntä, että vanhemmilla ja henkilökunnalla on samanlaiset näkemykset muun muassa säännöistä, jotta lapset eivät yritä muuttaa sääntöjä tilanteesta riippuen. Vanhemmat myös arvostivat monikulttuurisen henkilöstön palkkaamista. Henkilöstön ammattitaitoa arvostettiin suuresti ja korostettiin henkilöstöltä saatua tukea. (Lastikka & Lipponen 2016, 86.)

2.2 Keskeiset käsitteet

Tässä kappaleessa avaamme tutkimuksen kannalta keskeisimmät käsitteet, jotka ovat kulttuuri, kieli sekä monikulttuurisuus. Edellä mainitut käsitteet nousivat myös haastatteluissa vanhempien vastauksissa esiin, minkä vuoksi koimme tärkeäksi avata niitä enemmän.

Tutkimuksemme perustuu näiden teemojen ympärille ja ne kulkevat läpi tutkimusprosessin. Huomasimme lukiessamme aiempia tutkimuksia, että monikulttuurisuutta sekä eri kieliä ja kulttuureita on tutkittu varhaiskasvatuskontekstissa melko paljon mutta pääosin varhaiskasvatuksen henkilöstön näkökulmasta. Sen takia olemme kiinnostuneita ottamaan selvää vanhempien kokemuksista.

2.2.1 Kulttuuri

Kulttuuria on määritelty monin tavoin. Liebkind (2000, 13-15) määrittelee kulttuurin yhteisön jäseniä yhdistäväksi uskomusten, arvojen, normien, rituaalien ja symbolien järjestelmäksi. Näiden lisäksi myös yleisesti hyväksytyt uskomukset ja tunteet kuten lastenkasvatusmenetelmät, perhejärjestelmä, eettiset arvot ja asenteet sisältyvät kulttuuriin. Malisen (2019, 53) mukaan kulttuuri käsitteenä voikin tarkoittaa tapaa hahmottaa ympäröivää maailmaa. Monikulttuurisuutta ja kulttuuria käytetään usein myös konfliktien selittäjänä. Kulttuurilla perustellaan herkästi myös ihmisten valintoja ja tekoja, jolloin unohdetaan yksilön vastuu. (Löytty 2008, 143-145.) Rapuaran (1992) mukaan kulttuuri ilmentää arvoja ja asenteita sekä ylläpitää yhteisöjä antaen niille yhteisiä merkityksiä. Kulttuuri pitää sisällään myös sen, miten ihmiset kommunikoivat keskenään tai tekevät päätöksiä. Kulttuuri säilyy kielen, symbolien ja tapojen avulla, ja se näkyy taiteessa, musiikissa, draamassa, kirjallisuudessa, uskonnossa ja sosiaalisissa kokoontumisissa. Se muodostaa ihmisten kollektiivisen muistin ja kollektiivisen perinnön, jota välitetään tuleville sukupolville. (Berryman ym. 2013, 4.)

Nieton (2010, 9) mukaan kulttuuri on paljon monimutkaisempi ja moniulotteisempi asia kuin ajattelemme. Kulttuuria voidaan ajatella paljon suuremmassa kontekstissa, kuin vain ruoka, tanssi, vaatetus tai juhlapyhät, vaikka nämä ovatkin kulttuurisia elementtejä. Kaikilla meillä on omanlainen kulttuuri, koska jokainen ihminen osallistuu tähän maailmaan sosiaalisten ja poliittisten suhteiden kautta, jotka perustuvat tietoon historiasta, rodusta, etnisyydestä, sosiaalisesta luokasta, seksuaalisesta suuntautumisesta, sukupuolesta ja muista identiteettiin ja kokemukseen liittyvistä olosuhteista. Kulttuurilla viitataan arkisiin käytäntöihin ja abstrakteihin asioihin, jotka määrittelevät ja jäsentävät elämäämme ja tapaamme katsoa maailmaa. Näitä ovat esimerkiksi ruokailuun liittyvät asiat, pukeutuminen ja musiikki sekä arvot ja normit. (Huttunen, Löytty & Rastas 2005, 26). Anderson (1991) mainitsee, että olipa kyse kansakunnista, etnisyydestä, uskonnosta, sukupuolesta tai seksuaalisesta suuntautumisesta niin kaikki ovat kuviteltuja yhteisöjä. Tämä

tarkoittaa, että kulttuuri on jollain tapaa sidottu tietyn ryhmän jäsenyyteen. Joka tapauksessa kulttuuri on hyvin kaiken kattava ja kaikkialla läsnä oleva. (Piller 2012, 5.)

Tutkimuksessamme käytämme sanaa "kotikulttuuri" kuvatessamme haastateltujen vanhempien muun maan kulttuuritaustaa kuin Suomen. Vaikka kotikulttuuri sanana voidaan ymmärtää kirjaimellisesti kotona tapahtuvaksi kulttuuria kuvaavaksi termiksi, joka tällöin käsittäisi myös vanhempien omaksumat suomalaisen kulttuurin piirteet, käytämme kotikulttuuri sanaa kuvaamaan nimenomaan heidän synnyinmaansa kulttuuria. Eri kieli- ja kulttuuritaustaisella vanhemmalla tarkoitamme siis tässä tutkimuksessa vanhempaa, jonka alkuperäinen kotikulttuuri on jokin muu kuin Suomi.

2.2.2 Kieli

Kieli on keskeinen kulttuurisia käytänteitä ylläpitävä tekijä. Kielellä luodaan merkityksiä ja tiettyyn kulttuuriin sosiaalistuessamme opimme kulttuuris-kielelliset käytänteet. (Tiittula 2005, 128.) Malisen (2019, 19) mukaan kieltä ja kulttuuria on mahdotonta erottaa toisistaan, sillä kulttuuri voidaan nähdä yläkäsitteenä, jonka alle kieli kuuluu. Kieli on myös tärkeä osa ihmisen identiteettiä ja sen rakentamista. Äidinkieli pitää usein sisällään ajatustavan, joka vaikuttaa sen puhujiin sekä luo heille merkitysisältöjä. Identiteetti sekä kieli ja kulttuuri ovatkin siis vahvasti linkittyneitä toisiinsa. (Pietikäinen, Dufva & Laihiala-Kankainen 2002, 10.) Paavolan ja Talibin (2010, 77) mukaan myös kieli on kulttuurisidonnainen.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus 2018, 31) mainitaan, että varhaiskasvatuksessa lasten kehitystä tuetaan kulttuurisesti moninaisessa maailmassa tekemällä monikielisyys näkyväksi. Kielet ovat jatkuvasti läsnä sekä kielen keskeinen merkitys ymmärretään lasten kehityksen ja oppimisen sekä vuorovaikutuksen, yhteistyön ja identiteetin rakentumisessa sekä yhteiskuntaan kuulumisessa.

2.2.3 Monikulttuurisuus

Paavola & Talib (2010, 26-27) toteavat monikulttuurisuuden olevan käsitteenä monimerkityksellinen sekä haasteellinen. Määrittelyssä tulee olla selkeää, puhutaanko ainoastaan maahanmuutosta ja maahanmuuttajiin liittyvistä kysymyksistä vai luetaanko monikulttuurisuuteen muitakin ilmiöitä. Monikulttuurisuuteen voidaan liittää ainakin eri kieliin ja kulttuureihin liittyvät kysymykset, uskonnot ja maailmankatsomukset, sukupuolisidonnaisuus, seksuaalinen suuntautuminen, sosiaaliluokka, syrjäytyminen ja vammaisuus. Tässä tutkimuksessa haluamme tarkastella monikulttuurisuutta monina eri kulttuureina, niiden välisinä suhteina ja jatkuvana vuorovaikutuksena sekä ymmärtää eri kulttuurien vaikutuksen suomalaiseen varhaiskasvatukseen. Eerola-Pennanen (2017b) mainitsee, että monikulttuurisuus pitää sisällään toisten ihmisten kunnioittamisen erilaisuudesta huolimatta. Varhaiskasvatuksessa monikulttuurinen kasvatusta ei ole ainoastaan yksittäinen opetustapahtuma tai opetuksen sisältö vaan pikemminkin kasvatustilasto ja ajattelutapa.

Monikulttuurista työyhteisöä on tutkittu Kuusiston, Kallioniemen ja Matilaisen vuonna 2014 laatimassa tutkimuksessa, joka tarkasteli monikulttuurisia työyhteisöjä ja millaisia katsomuksellisia, kielellisiä ja kulttuurisia näkökulmia päiväkodin henkilöstön jäsenet liittävät päiväkodin moninaisuuteen. Tässä tutkimuksessa monikulttuurisen työyhteisön erityishaasteet päiväkotikontekstissa paikannettiin yhteisen kielen puuttumiseen sekä katsomuksellisiin kysymyksiin. Kielet ja kulttuurit nähtiin päiväkotiyhteisöissä rikkautena mutta puolestaan katsomusten kirjoa sanoitettiin usein negatiivien kautta. Katsomuksista puhuttiin usein toimintakulttuuria rajoittavina tekijöinä.

Hyttisen (2013) varhaiskasvatustieteen pro-gradu tutkimus on käsitellyt luokanopettajien, esikoulunopettajien ja lastentarhanopettajien näkökulmia monikulttuurisuudesta. Tässä tutkimuksessa on myös noussut esiin, että eri kielet ja kulttuurit ovat jo arkipäivää opettajan työssä ja opettajat ovat hyvin tottuneita erilaisista kulttuuritaustoista tuleviin lapsiin. Monikulttuurisuus tekee

työstä antoisaa ja mielenkiintoista sekä opettaa myös opettajille uusia asioita ja saa opettajat tarkastelemaan omaa työtään uusilla tavoilla. Kuitenkin monikulttuurisuuden nähdään myös hidastavan monia arjen toimintoja ja lisäävän opettajien työmäärää. Haasteeksi koetaan suomen kielen puute ja eri kulttuureista johtuvat näkemuserot. Monikulttuurisuus herättää opettajissa siis ristiriitaisia tunteita.

2.3 Kulttuurisesti moninaiset perheet Suomessa

Tilastokeskus toteutti vuonna 2014 kyselyn ulkomaista syntyperää oleville Suomeen muuttaneille henkilöille ja selvittivät kyselyssä Suomeen tulon syitä. Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi - tutkimuksen mukaan yli puolet Suomen ulkomaalaistaustaisista on muuttanut maahan perhesyistä. Pakolaisuus sen sijaan oli taustalla joka kymmenennellä. Valtaosalla syyt ovat liittyneet perheeseen ja rakkauteen. Aikuisiällä muuttaneista lähes puolelle (47%) perhesyyt olivat tärkein muuttoon vaikuttava tekijä. Tutkimus on toteutettu ennen vuotta 2015, joten turvapaikanhakijat eivät näy näissä tiedoissa. Tarkemmat tiedot ulkomailla syntyneen ulkomaalaistausten väestön (15-64-v.) maahanmuuton syistä (oma ilmoitus) sukupuolen mukaan vuonna 2014 nähtävissä taulukossa 1.

	Naiset	Miehet	Yhteensä
Perhesyyt	75 000	48 000	123 000
Työ	14 000	27 000	41 000
Pakolaisuus	9 000	15 000	24 000
Opiskelu	8 000	16 000	23 000
Muu syy	8 000	9 000	17 000
Yhteensä	114 000	115 000	229 000

Taulukko 1. UTH-tutkimus

Lähde: Tilastokeskus 2014.

Oksi-Walter (2009, 99) tuo esiin sen, että monikulttuurisia perhetyppejä on hyvin monenlaisia. Maahanmuuttajiin usein viitataan yhtenäisenä joukkona, vaikka kyseessä on varsin heterogeeninen joukko ihmisiä. Maahanmuuttajat edustavat eri kansallisuuksia, ammatteja, koulutustaustoja ja maahantulosityitä. Lisäksi Suomessa on jo useita toisen sukupolven maahanmuuttajia, jotka ovat syntyneet Suomessa. (Klemelä & Tuittu ym. 2011, 11.) Toiseksi, suomalaiset ovat myös heterogeeninen ryhmä, mikä unohtuu usein monikulttuurisuudesta puhuttaessa. Keskustelu kulttuurisista eroista perustuu usein oletukseen, jonka mukaan suomalaiset olisivat keskenään samanlaisia. (Löytty 2008, 146). Niin kuin mainittu perheet ovat hyvin moninaisia. Monikulttuurisessa perheessä toinen vanhemmista voi esimerkiksi puhua asuin ympäristön kieltä tai puolestaan voi olla perhe, jossa molemmat vanhemmat puhuvat vähemmistökieltä mutta asuin ympäristön kieli on jokin muu. Kyseessä voi olla myös perhe, jossa molemmat vanhemmista puhuvat äidinkielenään eri kieltä ja asuin ympäristön kieli on niistä molemmista poikkeava eli lapsi kasvaa kolmen

kielen vaikutuspiirissä. Lapselle välittyy äidinkielen kautta siihen liittyvä kulttuuri sekä tapa toimia ja ajatella. (Oksi-Walter 2009, 99.)

Monikulttuurisen perheen lapsella on usein kokemus kahdesta erilaisesta kasvatustavasta, vaikka kasvatuseriaatteet olisivatkin samansuuntaisia. Toisesta kulttuurista tulevan vanhemman voi olla vaikeampaa toteuttaa omaksumiaan kasvatuseriaatteitaan, sillä usein asuinympäristö määrää, kumpi kasvatustavoista on päällimmäisenä. Esimerkiksi fyysinen kuritus on monissa kulttuureissa hyväksyttyä, mutta Suomessa kiellettyä. Omien kasvatuseriaatteiden toteuttaminen uudessa ympäristössä on aina haasteellista, vaikei kyse olisikaan näin radikaalista ristiriidasta. (Oksi-Walter, 2009, 99-114.) Tutkielmassamme aiomme kuitenkin keskittyä haastattelemaan vanhempia, jotka ovat eri syistä muuttaneet Suomeen mutta syntyneet jossakin muualla.

2.4 Opettajan rooli kulttuurisen moninaisuuden kohtaamisessa

Kulttuurien kirjo on jo osa arkipäivää varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatukseen osallistuu lapsia erilaisista kulttuurisista taustoista, jonka takia kulttuurisesti vastuuntuntoisen kasvatuksen ja opetuksen merkitys korostuu. Kulttuurisen moninaisuuden esille tuominen on tärkeää kaikille lapsille, myös niissä päiväkodeissa, joissa lapset kuuluvat valtaväestöön. Varhaiskasvatuksessa toiminnan lähtökohtana ovat erilaisten kielten, kulttuurien, katsomusten ja uskonnollisten taustojen huomioon ottaminen. (Eerola-Pennanen 2017, 221.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018) mainittu yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) velvoittaa opettajia ottamaan esimerkiksi kieleen, etnisyyteen ja katsomukseen ja sen moninaisuuteen liittyvät asiat toiminnassa huomioon. Työyhteisössä on tärkeää keskustella tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvistä aiheista, jotta toimintakulttuuria voidaan kehittää. (Opetushallitus 2018, 30.) Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014, 39) peräänkuulutetaan myös arvostavaa, avointa ja kunnioittavaa suhtautumista

perheisiin sekä erilaisiin katsomuksiin, uskontoihin, perinteisiin ja kasvatuskäsityksiin. Yhtenä tavoitteena on tukea lasten kieli- ja kulttuuri-identiteettiä sekä opettaa lapsia kunnioittamaan ja ymmärtämään erilaisuutta. Erityisesti tavoitteena on tukea kaksi- ja monikielisten lasten eri kielten taitoa.

Edellä mainituista tavoitteista huolimatta useilla opettajilla ei ole riittävästi osaamista ja tietämystä, miten toimia eri kieli-, kulttuuritaustaisten tai eri sosiaaliluokista tulevien lasten ja perheiden kanssa. (Nieto 2010, 9). Nieton kulttuurisesti vastuullisen opetuksen ja kasvatuksen mallin avulla voidaan löytää opetuksesta ja kasvatuksesta kehitettäviä käytänteitä, jotta luokissa ja lapsiryhmissä ilmenevää kulttuurien moninaisuutta osattaisiin vaalia ja arvostaa. Malli koostuu neljästä tasosta, joita ovat alimmalta tasolta ylimmälle suvaitsevaisuus, hyväksyminen, kunnioittaminen sekä yhteenkuuluvuus, solidaarisuus ja kriittisyys. (Nieto 2010, 249.) Myös varhaiskasvatusympäristön tullessa yhä kulttuurisesti moninaisemmaksi, on kasvattajien tärkeää tiedostaa oma asemansa mallissa, jotta omaa sekä päiväkodin toimintaa voidaan kehittää tasa-arvoisemmaksi ja moninaisuutta huomioivaksi.

Kuvio 1. Kulttuurisesti vastuuntuntoisen opetuksen malli. (Nieto 2010)

2.4.1 Kulttuurien välinen kompetenssi

Kulttuurien väliseen vuorovaikutukseen liittyy kulttuurien välisen kompetenssin käsite, jolla kuvataan kykyjä ja valmiuksia, joita tarvitaan vuorovaikutustilanteissa, joissa erilaisista kulttuurisista taustoista tulevat ihmiset ovat kanssakäymisissä keskenään. (Pitkänen 2011, 27.) Elosúan (2015, 75) mukaan kulttuurien välisen kompetenssin kehittyminen vie aikaa ja on jatkuva sekä pitkäkestoinen oppimisprosessi, joka ei tapahdu hetkessä. Työpaikkojen, koulujen ja populaarikulttuurin muuttuessa yhä globaalimmaksi ja koulujen muututtua yhä kielellisesti ja kulttuurisesti monimuotoisemmiksi, opettajien on entistä tärkeämpää opettaa tuottavia strategioita kulttuurienväliseen viestintään. Lisäksi kulttuurienvälinen kompetenssi on yhä enemmän välttämätön taito opettajilla. (Godley 2018, 471, 474.)

Kivijärven (2017) mukaan Salo-Lee (2003) toteaa, että eri kulttuureista tulevien perheiden kohtaaminen ja tarpeisiin vastaaminen vaatii perheen kieli- ja kulttuuritaustan huomioonottamisen kykyä. Kasvattajan kulttuurien tuntemus, suhde- ja kohtaamistaidot korostuvat erityisesti tässä tapauksessa. Varhaiskasvatuksen henkilöstöltä vaaditaan kulttuurista sensitiivisyyttä sekä taitoa toimia oman kulttuurin lisäksi myös muiden kulttuurien parissa. Kyse on kulttuuripätevyydestä, joka voidaan jakaa tieto-, tunne- ja käytösosaan. Tietoon kuuluu tietämys eri katsomuksista, ruuista, kielestä ja sosiaalisista tavoista. Tunneosaan puolestaan kuuluu myönteinen suhtautuminen erilaisuuteen, halu ymmärtää erilaisia toimintatapoja sekä ristiriitojen ratkaisukyky. Käytösoosassa näkyvät kunnioittava ja arvostava käytös toisia kohtaan.

Gay (2002, 107) mainitsee, että opettajilta edellytetään tietämystä ja tiedon hankkimista tiettyjen etnisten ryhmien kulttuurisista erityispiirteistä. Kulttuuri kattaa monia asioita, joita opettajan on tärkeä tiedostaa, koska ne vaikuttavat opetukseen ja oppimiseen. Näihin kuuluvat etnisten ryhmien kulttuuriarvot, perinteet, viestintä, oppimistavat sekä panostukset. Esimerkiksi opettajien on tiedettävä, mitkä etniset ryhmät asettavat yhteisöllisyyden ja

yhteistoiminnallisen ongelmanratkaisun etusijalle ja kuinka nämä vaikuttavat muun muassa opiskelumotivaatioon ja tehtävien suorittamiseen.

Kivijärvi (2017) puolestaan toteaa, että kasvattajien tulee keskustella huoltajien kanssa kunkin perheen tavoista, toiveista ja kasvatuskäsityksistä, jokainen perhe yksilöllisesti huomioon ottaen. Perhe, joka tulee toisesta kulttuurista, voi kokea suomalaisen yhteiskuntaan liittyvät palvelut sekä varhaiskasvatuksen asettamat tavoitteet, sisällöt ja arjen käytännöt erittäin vieraina. Tällöin onkin tärkeää kertoa perheelle asioista konkreettisesti ja käytännönläheisesti, jotta voidaan välttyä mahdollisilta väärinkäsityksiltä ja väärinymmärrykseltä. Myös asioiden toistaminen ja kertaaminen voi olla tarpeellista kyseisten perheiden kohdalla. Yhteisen kielen puuttuessa tulee hyödyntää tulkkien apua keskustelutilanteissa.

2.4.2 Varhaiskasvatuksen ja eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden välinen yhteistyö

Varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja vanhempien välistä yhteistyötä on aiemmin tutkittu niin Suomessa kuin ulkomailla. Sviili (2018) tutkii pro-gradu tutkielmassaan varhaiskasvatuksen henkilöstön lisäksi maahanmuuttajaperheiden näkemyksiä päiväkodissa tapahtuvasta kasvatusyhteistyöstä. Sviilin (2018) tutkimuksessa nousee esiin, että tutkimukseen osallistuneet ammattilaiset kokivat etenkin kulttuurien väliset erot, kielimuurin sekä joustamattomuuden päiväkodin käytänteissä yhteistyötä haastaviksi tekijöiksi. Tutkimukseen osallistuneet vanhemmat kokivat olevansa melko tyytyväisiä kasvatusyhteistyöhön, mutta halusivat kuitenkin painottaa myös perheiden näkökulman huomioimista varhaiskasvatuksessa sekä joustavan yhteistyön tärkeyttä. Niin ammattilaiset kuin vanhemmatkin toivoivat avointa keskustelukulttuuria. Tuloksia tarkastellessa voidaan päätellä, että päiväkodilla on ratkaiseva rooli siinä, millainen alku maahanmuuttajaperheiden sopeutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan on. Jotta monikulttuurikasvatus olisi laadukasta ja kasvatusyhteistyö toimivaa, vaaditaan varhaiskasvatuksen

henkilökunnalta tietoisuutta heidän omista kulttuurisista lähtökohdista sekä tietoisuutta monikulttuuristen perheiden taustoista. Vlasovin (2018) Yhdysvalloissa, Venäjällä ja Suomessa toteutettu vertaileva väitöskirjatutkimus osoitti, että vanhempien vaatimukset varhaiskasvatuksessa ovat viime vuosien aikana kasvaneet. Vanhemman rooli varhaiskasvatuksen asiakkaana nähtiin muuttuneen ja siinä korostui etenkin kuluttaja-asiakkaan rooli. Varhaiskasvatuksen asiakaslähtöisyyden ja vaatimusten lisääntyminen luovat tarpeen pohtia varhaiskasvatuksen yhteistyötavoitteita ja periaatteita. Varhaiskasvatuksessa tapahtuvat muutokset edellyttävät vahvaa ammatillisuutta sekä uudenlaisen kasvatusajattelun omaksumista.

Hakyemez-Paulin (2019) väitöskirjatutkimuksessa tutkittiin varhaiskasvatuksen henkilökunnan näkemyksiä vanhempien osallisuudesta heidän lastensa varhaiskasvatukseen sekä tutkittiin Suomen ja Turkin varhaiskasvatuksen erilaisia käytäntöjä mahdollistaa vanhemmille varhaiskasvatukseen osallistuminen. Suomessa kasvattajat näkivät olevansa päävastuussa varhaiskasvatuksessa, mutta hallinnon sekä perheiden nähtiin olevan myös tärkeässä roolissa. Tutkimuksessa selvisi, että molemmissa maissa nähtiin vajaavaisuutta vanhempien osallisuudessa ja siihen kohdistuvissa käytännöissä. Syynä nähtiin usein etenkin Suomessa vanhempien haluttomuus osallistua lapsen varhaiskasvatukseen. (Hakyemez-Paul 2019, 94, 98.) Myös Einarsdottirin ja Jónsdóttirin (2019, 181) käy ilmi, että kasvattajat kokevat vanhempia enemmän vanhempien haluttomuutta osallistua esimerkiksi tuonti- ja hakutilanteiden mahdollistamaan keskusteluun. Einarsdottirin ja Jónsdóttirin (2019, 175) tutkimuksessa tarkasteltiin viiden islantilaisen esikoulun vanhempien näkemyksiä esikoulun ja perheiden välisestä yhteistyöstä. Bernhardin, Lefebvren, Kilbriden, Chudin & Langen (2010) Yhdysvalloissa toteutetussa tutkimuksessa kieli- ja kulttuuri vähemmistöön kuuluvat vanhemmat sekä varhaiskasvatuksen henkilökunta olivat yhtä mieltä siitä, että vanhemmat eivät olleet osallisina riittävästi päiväkodin tapahtumissa ja aktiviteeteissa. Vanhempien ja henkilökunnan vastaukset kuitenkin erosivat osallistumisen puuttumisen syistä. Tutkimuksessa henkilökunta koki turhauttavana, etteivät eri

kieli- ja kulttuuritaustaiset perheet osallistuneet vanhempainiltoihin tai muihin sovittuihin tapahtumiin. Toisaalta vanhemmat raportoivat, ettei tapaamisissa ollut aina tulkkia tai kielitaidottomuus esti heitä osallistumasta. Lisäksi henkilökunnan mukaan osa vanhemmista ei osoittanut kiinnostusta keskustella lapsen päivästä tai muista lasta koskevista asioista vaan näki varhaiskasvatuksen ainoastaan paikkana jättää lapsi hoitoon.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018) mainitaan inklusiivisen toimintakulttuurin edistävän kaikessa toiminnassaan osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Huoltajien, henkilöstön ja lasten tekemiä aloitteita, näkemyksiä sekä mielipiteitä arvostetaan. Jotta tämä toteutuisi, tulee osallisuutta edistäviä toimintatapoja ja rakenteita kehittää aktiivisesti. Osallisuutta voidaan edistää mahdollistamalla lasten ja huoltajien osallistuminen toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen sekä arviointiin. Lisäksi kasvatusyhteistyössä tulee huomioida perheiden moninaisuus sekä erilaiset kysymykset koskien vanhemmuutta ja huoltajuutta. (Opetushallitus 2018, 30.)

3 TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tutkimuksemme tarkoituksena on tutkia eri kieli- ja kulttuuritaustaisten vanhempien kokemuksia suomalaisesta varhaiskasvatuksesta. Tutkimuksen avulla saadaan tietoa, miten varhaiskasvatuksessa on otettu huomioon lapsen ja hänen vanhempien eri kieli- ja kulttuuritausta. Tutkimuksessa pyritään saamaan selville myös vanhempien kohtaamia kulttuurieroja sekä tuomaan perheiden näkökulmaa enemmän esille muun muassa kasvatusyhteistyöstä. Haastattelun kysymykset keskittyivät seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Millaisia kokemuksia eri kieli- ja kulttuuritaustaisilla perheillä on varhaiskasvatuksen toimintatavoista?
2. Miten perheiden näkökulmasta heidän kieli- ja kulttuuritaustansa on otettu huomioon varhaiskasvatusympäristössä?
3. Millaisia myönteisiä kokemuksia ja kehittämiskohteita perheet kertovat varhaiskasvatuksesta?
4. Millaisia asioita ja käytänteitä perheet pitävät omasta kotikulttuuristaan tärkeinä, sekä millaisia arvoja he haluaisivat lapselle opettaa?

Tutkimukseen osallistui 7 vanhempaa ja päädyimme toteuttamaan tutkimuksen teemahaastatteluna. Teemahaastattelussa tutkimusaiheeseen liittyvät keskeiset teemat valitaan etukäteen ja haastattelutilanteessa ohjasimme keskustelua teemoihin liittyvien tarkentavien kysymysten avulla. Teemahaastattelu metodologina korostaa etenkin haastateltavien tekemiä tulkintoja ja merkityksenantoa, sekä miten kyseiset merkitykset muokkaantuvat eri vuorovaikutustilanteissa. (Tuomi & Sarajärvi 2018.) Tutkimuksen lähestymistapana käytämme fenomenologista tutkimusotetta, sillä se pyrkii hahmottamaan syvemmin jokapäiväisiä kokemuksia. Fenomenologiassa haastatellaan ihmisiä, joilla on suorankäden kokemuksia tutkittavasta aiheesta. (Patton 2002, 104.)

Ensimmäisessä kysymyksessä haluamme kuulla perheen kokemuksia siitä, ovatko he kokeneet erimielisyyksiä tai samanlaisuutta varhaiskasvatuksen toimintatavoissa verrattaessa heidän omiin toimintatapoihinsa kotona. Toisessa tutkimuskysymyksessä haluamme selvittää perheiden ajatuksia siitä, miten heidän kieli- ja kulttuuritaustansa on otettu huomioon varhaiskasvatusympäristössä, esimerkiksi kysymällä onko päiväkodissa juhlittu perheelle tärkeitä juhlapäiviä tai tuotu kulttuuria ja kieltä muulla tavoin näkyväksi varhaiskasvatuksessa. Kolmannessa kysymyksessä haluamme

selvittää perheen myönteisiä kokemuksia sekä kehittämisideoita varhaiskasvatuksessa kysymällä muun muassa mihin vanhemmat ovat olleet erityisesti tyytyväisiä lapsen varhaiskasvatuksen osalta ja puolestaan mitä tulisi kehittää. Viimeisessä eli neljännessä kysymyksessä otamme selvää, mitä asioita vanhemmat pitävät tärkeinä omasta kotikulttuuristaan esimerkiksi käytöstapoihin liittyen. Viimeinen kysymys on tullut jatkotutkimusehdotuksena Sviilin (2018) pro-gradu tutkimuksessa esille.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tässä luvussa esittelemme tutkimuksen toteuttamisen vaiheita. Kuvaamme aluksi tutkimukseen osallistujien valintaa. Toisessa alaluvussa esittelemme tutkimukseemme valikoituneiden vanhempien taustatiedot. Kolmannessa alaluvussa kuvaamme temahaastattelua aineistonkeruumenetelmänä ja neljännessä aineiston analyysitavaksi valikoitunutta aineistolähtöistä sisällönanalyysia. Viimeisessä alaluvussa kuvaamme tutkimuksen eettisiä ratkaisuja. Pääpaino näissä alaluvuissa on kuvata tutkimusprosessin etenemistä.

4.1 Tutkimuskohde ja lähestymistapa

Tutkimme siis vanhempia, jotka ovat syntyneet muualla kuin Suomessa ja heidän äidinkieltensä on muu kuin suomen kieli. Vanhemman taustalla ei muuten ole merkitystä, mutta tutkimuksen kannalta on tärkeää haastatella mahdollisimman erilaisista taustoista tulevia vanhempia, jotta saisimme monipuolisemman käsityksen kyseisestä aiheesta. Toiveenamme oli haastatella eri maista kotoisin olevia vanhempia.

Lähestymme tutkimusta kvalitatiivisen, eli laadullisen tutkimuksen pohjalta. Laadullisessa tutkimuksessa korostuu tutkijan havaintojen teoriapitoisuus. Tällä tarkoitetaan tutkimustulosten muuttumista riippuen yksilön henkilökohtaisesta käsityksestä tutkittavasta ilmiöstä, yksilön sille

antamista merkityksistä sekä tutkimukseen käytettävistä välineistä. Näin ollen tiedon voidaan ymmärtää olevan subjektiivista. Täysin objektiivista tietoa ei siis ole, vaan tutkimusasetelma muokkautuu tutkijan tekemän päätöksen mukaan, joka taas pohjautuu tämän omaan ymmärrykseen. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 25.)

Laadullisessa tutkimuksessa tutkittavat voidaan valita harkiten, sillä tutkittavaan ilmiöön liittyvien kokemusten saanti ja niiden laatu ovat tärkeitä komponentteja tutkimuksen kannalta. Tutkittavilta toivotaankin siis usein, että heillä on ilmiöstä omankäden tietoa tai he tietävät siitä mahdollisimman paljon. Laadullisen tutkimuksen tarkoitus ei siis itsessään ole saada tilastollisesti yleistettävää tietoa, vaan kuvata tutkittavaa ilmiötä, ymmärtää siihen liittyvää tietynlaista toimintaa tai muodostaa tutkittavalle ilmiölle teoreettisesti mielekäs tulkinta. Näin ollen laadullinen tutkimus ei usein mahdollista sattumanvaraista tutkittavien valintaa. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 98.)

Kasvatuksessa on monia asioita, jotka koskettavat kaikkia ihmisiä kulttuurista riippumatta. Kasvatus on toisaalta aina kulttuurisidonnaista. Kasvatus heijastaa sitä kulttuuria, jossa se toteutuu, ja toiseksi myös itse muokkaa kulttuuria. Jokainen lapsi tuo oman elämänsä ja kulttuurinsa kasvatustilanteeseen ja näin ollen vaikuttaa kyseisen kasvatuskulttuurin muotoutumiseen. (Hujala 1999, 389.) Yhtenä suurimmista haasteista kasvatustutkimuksen alueella voidaan nähdä tutkijan oma etnosentrinen näkökulma tutkittavaan ilmiöön. Tutkijan kulttuurinen orientaatio vaikuttaa aina tämän työhön, olipa sitten tavoitteena erojen tai yhtäläisyyksien etsiminen. Tutkijalla on tietämys omasta kulttuuristaan, ja se on hänen kulttuurinen todellisuutensa myös silloin, kun hän lähtee tarkastelemaan toista, vierasta kulttuuria. (Hujala 1999, 395.) Keskeiset tutkimusmateriaaliin liittyvät ongelmat voivat olla myös kieli. Jos tutkittavissa ryhmissä puhutaan eri kieliä, täytyy turvautua materiaalin kääntämiseen kieleltä toiselle. Kasvatuskysymysten tutkimisessa täytyy varmistaa, että aineistossa käytetyt käsitteet viestittävät samoja asioita. Voi olla, että toisessa kielessä ei ole termiä tai ilmaisua, jota tutkija käyttää, tai termi voi sisältää eri merkityksen eri yhteiskuntien kasvatuskäytännöissä. Esimerkiksi termit daycare, kindergarten ja preschool

nähdään eri maissa toisistaan poikkeavalla tavalla. Useimmissa Euroopan maissa kindergarten yhdistetään päiväkotiin. (Hujala 1999, 389-399.)

4.2 Tutkimukseen osallistujat

Tutkimukseen osallistui 7 vanhempaa, joilla kaikilla on eri kielellinen tai kulttuurinen tausta. Rajasimme haastateltavat sellaisiin, joilla on jokin eri kieli- ja kulttuuritausta kuin mitä ymmärrämme Suomen kulttuurilla ja kielellä. Jotta haastattelu voitiin toteuttaa, tutkimukseen osallistuvilla tuli olla riittävä suomen tai englannin kielen taito, sillä tutkimuksen resurssit eivät mahdollistaneet tulkin palkkaamista. Osallistujilla tulee myös olla lapsi, joka osallistuu tutkimuksen tekohetkellä, tai on osallistunut lähivuosina suomalaiseen varhaiskasvatukseen. Haastateltavien sukupuolella, ammatilla, kotipaikkakunnalla Suomessa tai lapsen päiväkodilla ei tutkimuksen kannalta ole merkitystä. Haastateltavat etsittiin satunnaisesti eri tahoja ja kontakteja hyödyntäen. Haastateltavat eivät siis olleet tutkijoille entuudestaan tuttuja, joten ennakkoasenteita ei tuttuuden puolesta ollut ennen haastattelua.

4.3 Aineiston keruu

Tutkimuksemme toteutettiin laadullisella menetelmällä. Tutkimuksessa halusimme selvittää vanhempien kokemuksia, minkä vuoksi valitsimme aineiston keruun menetelmäksi haastattelun. Tutkimushaastattelussa haastattelulla on aina jokin tietty päämäärä, ja jossa haastattelija toimii tietämättömänä osapuolena. Haastateltavalla taas on tieto, minkä vuoksi haastattelija tekee aiheeseen liittyviä kysymyksiä ja fokusoi keskustelua tiettyihin, tutkimuksen kannalta tärkeisiin teemoihin. Arkikeskustelussa edellä mainitut tehtävät eivät ole niin korostuneita ja tiukasti jakautuneita. (Ruusuvuori & Tiittula 2017.)

Tutkimuksessamme korostuivat samankaltaiset roolijaot, joiden mukaan toimimme haastattelutilanteessa. Toisin sanoen toimimme haastattelijan roolissa ohjaten keskustelun kulkua tutkimuksemme teeman mukaan ja toivoimme, että saamme haastateltavalta aiheeseen liittyvää omakohtaista tietoa. Haastattelu toteutettiin puolistrukturoidulla haastattelulla, eli teemahaastattelulla. Teemahaastattelussa Hirsijärven ja Hurmeen (1985, 36) mukaan kysymykset kohdistetaan ennalta valittuihin teemoihin, mutta niiden esittämisyjärjestys ja esitysmuodot eivät ole tarkasti määriteltyjä (Metsämuuronen 2011, 247). Ennalta valittu teema tutkimuksessamme on eri kieli- ja kulttuuritaustaisten vanhempien kokemukset suomalaisesta varhaiskasvatuksesta ja määritimme haastattelukysymyksiä siihen liittyen, mutta niiden esittämismuoto ja järjestys riippuivat paljon haastateltavasta ja tämän antamista vastauksista. Hyvärinen (2017) mukaan teemahaastattelussa painottuvatkin tutkijoiden oma teemajäsennys sekä sen avulla johdetut haastattelukysymykset haastattelun aikana. Haastattelu on aina vuorovaikutusta, avointa yllätyksille ja tilannesidonnaista. Vuorovaikutus, on paljon muutakin kuin kysymysten esittämistä, jonka takia on syytä olla tietoinen, että pelkkä hyvä tutkimuskysymysten valmistelu ei takaa haastattelun onnistumista. (Hyvärinen, 2017.) Haastattelutilanteessa panostimme vuorovaikutuksen laatuun haastateltavien kanssa antamalla heille tilaa kertoa kokemuksistaan sekä osoittamalla eleillä ja ilmeillä, että heitä kuullaan. Otimme katsekontaktia haastateltavien kanssa sekä esitimme tarkentavia kysymyksiä heidän vastauksilleen ja osoitimme näin kiinnostusta heidän sanomaansa kohtaan.

Haastattelua varten vanhemman tai huoltajan kielitaidon tuli olla riittävä, jotta haastattelu voitiin toteuttaa suomen tai englannin kielellä. Hyödynsimme haastattelussa varhaiskasvatuksen aloitusopasta, joka on suunnattu monikulttuurisille perheille. Visuaalisuus on erittäin tärkeä osa nyky-yhteiskuntaamme ja kuvia hyödynnetäänkin muun muassa informaation antamiseen sekä eri asioiden selittämiseen (Holsanova 2014, 331). Tämän vuoksi käytimme aloitusopasta informaation lähteenä, jossa tuodaan esiin varhaiskasvatuksen aloitukseen liittyviä asioita kuvien avulla, ja näin ollen

toivomme kyseisten kuvien herättävän muistoja lapsen varhaiskasvatuksen alkutaipaleelta. Aloituspoppaan ovat suunnitelleet ja laatineet Jyväskylän kaupunki, Jyväskylän yliopisto sekä Osaamisen yhteisloikka – hanke yhteistyössä keskenään. Kyseinen opas on erityisesti osoitettu monikielisille perheille varhaiskasvatuksen aloituksen tueksi, sillä se pitää sisällään kuvitetut ohjeet ja informaatiot suomalaisesta varhaiskasvatuksesta, sen toiminnan sisällöistä sekä käytännön asioista. (Kemppainen & Lantela.) Kuvien katsoja etsii kuvista itselleen tärkeitä, sen hetkiseen tilanteeseen tai tehtävään liittyviä aiheita (Holsanova 2014, 333, 337) ja tästä johtuen vanhemmat pystyivät poimimaan oppaasta vinkkejä ja ideoita keskusteluaiheisiin.

Vanhempien haastatteluihin varattiin aikaa 30-60 minuuttia riippuen vanhempien kielitaidosta. Järjestimme haastattelut haastateltaville sopivissa tiloissa sekä yliopistolla. Haastattelurunko oli kaikille osallistujille samanlainen mutta itse haastattelu antoi tilaa myös vapaamuotoiselle keskustelulle ja lisäkysymyksille.

4.4 Aineiston analyysi

Nauhoitetut haastattelut litteroitiin ja analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Tutkimuksemme analyysitavaksi valitsimme kyseisen menetelmän, sillä sisällönanalyysi on tekstianalyysia, jolla etsitään merkityksiä. Siinä pyritään luomaan aineistosta teorettinen kokonaisuus, mutta toteutus itsessään ei vaadi suurta teorettista tietämystä taustalle. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 177, 108). Pattonin (2002, 453) mukaan sisällönanalyysissa pyritään etsimään tekstistä usein toistuvia sanoja tai aiheita. Sisällönanalyysia voidaan hyödyntää esimerkiksi haastatteluaineistojen, päiväkirjojen tai erilaisten dokumenttien analysoimiseen. Yleisesti ottaen sisällönanalyysin avulla pyritään ymmärtämään ja tunnistamaan aineiston yhdenmukaisuudet ja merkitykset. Pääasialliset merkitykset, jotka löydetään sisällönanalyysin avulla, kutsutaan usein malleiksi (engl. pattern) tai teemoiksi (engl. theme). Vaihtoehtoisesti

voidaan puhua myös mallianalyysistä (engl. pattern analysis) tai teema-analyysistä (engl. theme analysis). Termillä "pattern" eli malli tai kuvio viitataan usein kuvaileviin havaintoihin. Tuomi & Sarajärvi (2002, 105) toteavat, että sisällönanalyysin tavoitteena on pyrkiä tuottamaan yleiskuvaus tutkittavasta ilmiöstä tiivistetyssä muodossa ja tuoda esille oleellimmat havainnot. Sisällönanalyysia hyödyntäessä on tärkeää muistaa, että sisällönanalyysin myötä aineistosta tulee ainoastaan järjestetty, jolloin johtopäätökset aineistosta tehdään vielä erikseen.

Aineistolähtöisen analyysin ongelmia voidaan pyrkiä ratkaisemaan teoriaohjaavalla analyysillä, jossa ennalta löydettyä teoriaa hyödynnetään analyysin tukena, mutta analyysi ei suoraan pohjaudu siihen. Näin ollen aikaisempi teoretieto vaikuttaa analyysiin ja ohjaa sen tekoa. Se ei kuitenkaan itsessään testaa teoriaa, vaan auttaa tekijää luomaan uusia tapoja nähdä tutkittava asia. (Tuomi & Sarajärvi 2018.)

Aineistoa analysoidaan kolmivaiheisena prosessina, mikä tarkoittaa aineiston analyysin jakamista kolmeen vaiheeseen. Ensimmäinen vaihe on aineiston redusointi eli pelkistäminen, jonka jälkeen seuraa aineiston klusterointi eli ryhmittely. Aineiston analyysin viimeisenä vaiheena on aineiston abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden luominen. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122-127). Käytännössä analyysin ensimmäinen vaihe alkaa siitä, että tarkoituksena on tunnistaa ne asiat, joista tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita eli muun muassa kulttuurieroista sekä kasvatusyhteistyöstä ja näitä ilmaisevia aineistossa esiintyneitä lauseita pelkistetään yksittäisiksi ilmaisuiksi. Toisessa analyysivaiheessa näitä pelkistettyjä ilmauksia yhdistetään samoihin kategorioihin ja jokaiselle kategorialle annetaan sisältöä kuvaava nimi. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 114-115.) Tarkoitus on jatkaa samansisältöisten alakategorioiden yhdistämistä aina yläkategorioiksi asti. Yläkategorioita yhdistämällä voidaan lopulta muodostaa pääkategorioita ja näiden aineistosta muodostettujen kategorioiden avulla vastataan tutkimustehtävään ja -kysymyksiin (Tuomi & Sarajärvi 2018, 155, 127). Seuraavassa taulukossa on kuvattuna esimerkki aineiston pelkistämisestä, eli redusoinnista. (Taulukko 2.)

Alkuperäinen ilmaus	Alakategoria	Yläkategoria
<p>”Täällä on se että semmonen leikillä mennään et se on semmonen playschool että leikitään ja roolit ja niiden kautta oppii. Ja... ihan siellä, varmaan täällä on tosi hyviä rakennukset ja kaikki näitä miten niinku ne toimitilat, tosi hyvin joo, infrastruktuuri tehty tosi hyvin jotta ne tilat on toimivat tilat ja kaikki ja semmosia että tarvitaan.” (H5)</p>	<p>Opetus ja varhaiskasvatuksen käytänteet</p>	<p>Varhaiskasvatuksen toimintatavat</p>

Taulukko 2. Esimerkki aineiston redusoinnista

4.5 Eettiset ratkaisut

Tässä tutkimuksessa noudatamme tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2012) hyvää tieteellistä käytäntöä. Tutkittavat tulevat eri lähtökohdista ja osallistuvat tutkimukseen yksityishenkilöinä, jolloin tutkimuslupia esimerkiksi Jyväskylän kaupungilta ei tarvitse hakea. Tietojen käyttö sekä niiden säilytys käsitellään haastattelun alkuvaiheessa haastateltavan kanssa, sillä on erittäin tärkeää, että haastatteluun osallistujat ovat tietoisia tiedon käyttö- ja säilytysmetodeista (Hyvärinen 2017). Haastattelun yhteydessä kerromme tarkemmin tutkimuksen tarkoituksen ja varmistamme heille, että henkilöllisyyksiä ei paljasteta. Haastatteluun osallistuminen on vapaaehtoista ja tutkittavien on mahdollista keskeyttää haastattelu missä vaiheessa tahansa. Varmistamme, että haastattelutiloissa on mahdollista keskustella avoimesti ja luottamuksellisesti ilman häiriötekijöitä. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2012) mukaan pidämme myös huolen, että tutkimusryhmän asema ja oikeudet säilyvät ja

haastattelukysymykset on muotoiltu siten, että kaikki ne ymmärtävät. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 150-153).

Haastattelussa annamme siis haastateltavalle allekirjoitettavaksi suostumuksen tutkimukseen sekä haastattelun äänitallennukseen. Haluamme kuitenkin korostaa, että tallenne jää vain meidän käyttöömme ja se poistetaan heti litteroinnin jälkeen. Litterointi säilytetään mahdollista pro-gradututkielmaa varten, mutta nämä poistetaan myös heti kun vain mahdollista. Litteroinnit ja äänitallenteet säilytetään joko yliopiston suojatulla U-aseamalla tai kryptatulla muistitikulla.

Rannan ja Kuula-Luumin (2017) mukaan epäsuorilla tunnisteilla tarkoitetaan sellaisia tunnisteita, jotka yhdistettynä toisiinsa voivat mahdollistaa henkilön tunnistamisen. Tutkimuksessa kiintokohteena ovat kokemukset suomalaisesta varhaiskasvatuksesta yleisesti, eivätkä epäsuorat tunnisteet, kuten haastateltavan asuinpaikka, syntymäaika tai ammatti näin ollen vaikuta tutkimuksen tuloksiin. Mahdollisten kulttuurierojen takia on kuitenkin tutkimuksen vuoksi tärkeää mainita, missä päin haastateltavan kulttuuriset ja kielelliset juuret ovat. Näin ollen tutkimusta voidaan hyödyntää varhaiskasvatuksen kentällä paremmin.

Anonymisoimme haastattelut litterointivaiheessa. Anonymisoinnin tekniikoilla tarkoitetaan haastateltavan tunnisteiden muuntamista, poistamista ja kategorisointia. Muuntamisella tarkoitetaan haastateltavan tunnistetiedon muuttamista, poistamisella tunnistetietojen, esimerkiksi haastateltavien yhteystietojen ja äänitallenteiden hävittämistä ja kategorisoinnilla epäsuorien tunnistetietojen muuttamista yleisemmälle tasolle. (Ranta & Kuula-Luumi 2017.) Hyödynnämmekin kaikkia näitä anonymisoinnin tekniikoita omassa tutkimuksessamme. Haastateltavien yhteystiedot poistetaan ja äänitallenne hävitetään litteroinnin jälkeen. Litteroinnissa muutamme haastateltavan nimen (esimerkiksi Haastateltava 1).

Suurpään (2005, 60) mukaan eri etnisten ryhmien erilaisuutta ja eroja korostavat näkökulmat voivat johtaa kyseisen ryhmän tai yksilön leimaamista pysyvien erojen kantajiksi. Haluammekin korostaa, että tutkimuksessamme

emme halua erotella eri kieli- ja kulttuuritaustaisia perheitä valtaväestöstä tai nähdä heitä muuten erillisenä ryhmänä, jolla on eri oikeudet ja velvollisuudet. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2018, 31) mukaan ympärillä ilmenevää kulttuurillista, kielellistä ja katsomuksellista monimuotoisuutta tulee kunnioittaa ja arvostaa. Tämä vaatii varhaiskasvatuksessa työskenteleviltä niin tietoa kuin taitoakin asettua toiseen asemaan sekä tarkastella asioita eri näkökulmista ja ymmärtää asioista ilmeneviä eri näkemyksiä (Opetushallitus 2018, 31). Myös esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014, 39) mukaan jokaisen esiopetukseen osallistuvan lapsen henkilökohtaista kieli- ja kulttuuri-identiteettien kasvua tulee tukea. Edellä mainitut opetussuunnitelmat velvoittavat siis varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilöstöä ottamaan huomioon perheiden ja lasten eri kieli- ja kulttuuritaustat. Jotta tätä voitaisiin helpottaa, koemme tärkeäksi selvittää perheiden kokemuksia siitä, toteutuvatko edellä mainitut velvoitteet nykypäivän varhaiskasvatuksessa vanhemman tai huoltajan näkökulmasta.

Toimimme haastattelijoina puolueettomina ja osoitamme arvostusta ja kiinnostusta haastateltavia kohtaan. Pidämme huolen, että emme ohjaile keskustelua liikaa ja anna omien arvojen ja ennakko-oletusten vaikuttaa liiallisella tai kielteisellä tavalla haastattelun kulkuun, vaan pyrimme mahdollisimman neutraaliin tutkimusotteeseen. Ruusuvuoren ja Tiittulan (2017) mukaan neutraaliutta pidetään usein haastattelijan tärkeänä ominaisuutena, mutta on kuitenkin muistettava, että haastattelu on aina vuorovaikutustilanne ja näin ollen passiivisen kuulijan rooli voi olla vaikea saavuttaa.

Haluamme tehdä haastattelutilanteesta mahdollisimman rennon ja mukavan haastateltavalle, joten omien kokemusten kertominen sekä haastateltavan puheeseen reagoiminen ovat tärkeitä vuorovaikutuksellisen tilanteen luomisen kannalta. Hyvärinen (2017) mainitsee, että kysymyksiä muotoillessa kannattaa pitää mielessä, millaista aineistoa haluaa ja mitä sillä aikoo tehdä. Pyrimme antamaan haastateltaville enemmän tilaa kertoa ajatuksistaan ja kokemuksistaan sekä välttämään suljettuja kysymyksiä. Lisäksi jos huomaamme, että haastateltavan kielitaito ei ole vielä kovin sujuva niin

pyrimme esittämään kysymykset mahdollisimman yksinkertaisesti tai sen sijaan käyttämään englantia. Tutkijat eivät puhu äidinkielenään englanninkieltä, mikä saattaa vaikuttaa haastattelutilanteessa esimerkiksi kysymysten asetteluun ja keskustelun etenemiseen mutta teemahaastattelu antaa kuitenkin enemmän tilaa keskustelulle kuin täysin strukturoitu haastattelu.

Haastateltavat saattavat tulla hyvinkin erilaisista taustoista, joten pyrimme kohtaamaan jokaisen haastateltavan sensitiivisesti. Puumala & Kynsilehto (2017) mainitsevat, että haastateltavan näkemykset ja kriittiset kommentit kannattaa ottaa vakavasti. Haastateltavien halu vaikuttaa haastattelun kulkuun tai saada selville haastattelijan mielipide tai tulokulma kertovat siitä, mikä hänelle on merkityksellistä ja millaisen viestin he haluavat osallistumisellaan välittää. Taustalla voi olla myös halu saada muutoksia aikaan tuomalla toisenlainen näkökulma vallitsevaan keskusteluun.

Emme tee aineistosta omia tulkintoja, emmekä plagioi muiden tutkijoiden tekstejä ilman asianmukaisia lähdeviitteitä. Pidämme huolen, että tutkimuksen suunnittelu, toteutus ja raportointi on yksityiskohtaista ja tehty tieteelliselle tiedolle asetettujen vaatimusten edellyttämällä tavalla. Tämän lisäksi noudatamme tiedeyhteisön tunnustamia toimintatapoja, joita ovat rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus. Sovellamme myös eettisesti kestäviä tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 150-153). Säilytämme kerätyn aineiston tutkimuksen työstämisen ajan sekä mahdollisesti jatkotutkimusta eli pro gradu - tutkielmaa varten, mutta sen jälkeen kaikki mahdollinen aineisto poistetaan.

5 TULOKSET

Tässä luvussa esittelemme tutkimuksemme tulokset tutkimuskysymysten mukaisessa järjestyksessä. Ensimmäisessä alaluvussa keskitymme kuvaamaan vanhempien kokemuksia varhaiskasvatuksen toimintatavoista. Toisessa alaluvussa kuvaamme vanhempien kokemuksia siitä, miten heidän eri

kielellinen ja kulttuurinen tausta on otettu varhaiskasvatuksessa huomioon. Kolmas alaluku kuvaa puolestaan vanhempien myönteisiä kokemuksia varhaiskasvatuksesta sekä kehittämisideoita. Viimeisenä vastaamme kysymykseen, millaisia asioita vanhemmat pitävät kotikulttuuristaan tärkeinä sekä millaisia arvoja he haluavat lapsilleen opettaa tai välittää. Haastateltavat ovat kotoisin Japanista, Kiinasta, Virosta, Romaniasta, Keniasta ja Iranista.

5.1 Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten vanhempien kokemukset varhaiskasvatuksen toimintatavoista

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen avulla vastaamme aineiston pohjalta siihen, millaisia kokemuksia eri kieli- ja kulttuuritaustaisilla vanhemmilla on suomalaisesta sekä heidän oman synnyinmaan varhaiskasvatuksen toimintatavoista. Ensimmäisessä alaluvussa keskitymme kuvaamaan vanhempien kokemuksia varhaiskasvatuksen yhteistyöstä. Toisessa alaluvussa puolestaan kuvaamme vanhempien kokemuksia opetuksesta ja varhaiskasvatuksen käytänteistä. Kolmannessa alaluvussa kerromme vanhempien kokemuksia varhaiskasvatuksen monikulttuurisuudesta.

5.1.1 Vuorovaikutus ja yhteistyö henkilökunnan kanssa

Useimmat vanhemmista kertoivat, että yhteistyö varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa on ollut sujuvaa ja sitä on ollut riittävästi. Haastatteluaineiston perusteella muun muassa kotikäynti on koettu hyväksi käytännöksi, jolloin vanhemmilla ja henkilökunnalla on mahdollisuus tutustua toisiinsa paremmin. Vanhemmat myös mainitsivat alkukeskustelun sekä lapsen yksilöllisten varhaiskasvatussuunnitelma keskustelujen olevan tärkeä osa yhteistyötä. Vanhemmat kokevat tärkeäksi päivittäiset keskustelut lapsen päivästä. Yksi vanhemmista kertoi, että välillä oman ryhmän aikuisen puuttuessa lapsen päivästä ei ole riittävästi välitetty tietoa iltavuorolaiselle. Eräs haastateltava mainitsi myös, että välillä informaatiota tuntuu tulevan liikaa:

H6: Ehkä välillä tuntuu, että tuolta tulee ehkä liian paljonkin informaatiota että ei niinku pahalla mutta kaikesta siellä puhutaan, ja sitten on taas se perus hyvä päivä sit joka päivä puhutaan et nyt tehtiin sitä ja sitä ja sitä ja semmosta. Mutta ehkä se, että mä uskon, että kaikki perus hyvät päivät on perus hyviä päiviä.

Kommunikointiin toivottiin myös erilaisia teknologisia ratkaisuja, kuten Whatsapp - tyyllisen sovelluksen hyödyntämistä sekä kuvien välittämistä lapsen päivästä. Yhteistä haastateltaville oli myös, että kiire ja resurssipula huolettaa, joka saattaa myös vaikuttaa siihen, että vanhemmat eivät halua kuormittaa henkilöstöä enempää. Osalla vanhemmista oli kuitenkin toive, että vasu-tyyppisiä keskusteluja voisi olla myös enemmän. Haastateltavat ovat asuneet Suomessa jo vähintään neljä vuotta, joten lasten kasvatukseen liittyvät toimintatavat ja käytänteet eivät ole herättäneet vanhemmissa sen suurempaa ihmetystä:

H2: Ei kyllä kasvatuksessa ainakaan, kun on tottunut täällä jo pitkään asumaan ja arvot on lähempänä kun oman kulttuurin. Ehkä se ei oo ihmetyttänyt sitten mutta tietysti aina niitä kohtia että mikä vaatetus sinne sopii ja mitkä haalarit pitää ostaa. Kaupasta kysytään ja miten lapset voi pärjätä kylmässä säässä siellä ulkona. Kaikki on tuttua ja oli hyvä, että päiväkodin puolelta tultiin kotiin tutustumaan.

Monet vanhemmat mainitsivat, että heidän omassa synnyinmaassansa vasu - tyyppisiä keskusteluja ei ole järjestetty samalla tavalla tai yhtä usein kuin Suomessa. Lapsilla ei välttämättä ole henkilökohtaisia opetussuunnitelmia, ellei lapsella ole erityisen tuen tarvetta. Lisäksi useimmat vanhemmat mainitsivat, että julkisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen välillä on huomattavia eroja. Kaksi haastateltavaa kertoi myös, että heidän synnyinmaansa päiväkodeissa on videokamerat, jonka avulla vanhemmat voivat seurata lapsen päivää sekä taata näin lapselle turvallisen hoidon:

H3: Kids get good care here but in China I think you can see daycare with this camera, videocamera everywhere, still parents want more because they want to know that or every corner is recorded so the hoitaja don't do bad things for kids.

Vanhemmat mainitsivat, että Suomessa henkilökunnan osaamiseen ja ammattitaitoon voi luottaa. Päiväkodin fyysinen ympäristö myös koettiin turvalliseksi ja hyväksi:

H5: Ne on kyllä iso ero, että täällä on hyvin järjestetty ja suunniteltu, vaikka ne paikat ei riitä kaikille että jonot saattaa olla niin pitkä, mutta itse asiassa on kyllä hyvää hoitoa, hyvin koulutettuja, korkeakoulutettu hoitajia ja näitä ohjaajia, päiväkotiohjaajia

H4: Jotenkin on niin kasvanu tähän kulttuuriin että luotetaan, mutta siellä ei niin asiat toimi. Myös yksityisen sektorin puolella voi olla paljon eroja. Korruptiokin on niin suuri siinä maassa että se voi vaikuttaa hyvinkin paljon siihen että miten paljon rahaa joku laittaa taskuun

5.1.2 Opetus ja varhaiskasvatuksen käytänteet

Haastatteluissa kaikki vanhemmat mainitsivat, että suomalaisessa varhaiskasvatuksessa lapset oppivat enemmän leikin kautta. Vanhemmat kuitenkin kokevat, että leikillä on tärkeä merkitys lapsen kehityksen kannalta. Päiväkotien tilat koettiin turvalliseksi sekä opetus laadukkaaksi. Vanhemmat kertoivat olleensa myös tyytyväisiä siihen, miten paljon päiväkodissa järjestetään erilaista ja monipuolista toimintaa lapsille. Monet vanhemmat myös mainitsivat, että Suomessa voi luottaa kunnalliseen päivähoitoon. Monien vanhempien synnyinmaassa kunnallisilla ja yksityisillä päiväkodeilla saattaa olla isojakin eroja opetuksen ja kasvatuksen laadun suhteen:

H1: I myself think children learn from play so I don't like Japanese daycares who teach a lot and do like organise everything a lot so in that sense I like the Finnish way that they play like always playing and learning from that.

H5: Täällä on se että semmonen leikillä mennään et se on semmonen playschool että leikitään ja roolit ja niiden kautta oppii. Ja... ihan siellä, varmaan täällä on tosi hyvä ne rakennukset ja kaikki näitä miten niinku ne toimitilat, tosi hyvin joo, infrastruktuuri tehty tosi hyvin jotta ne tilat on toimivat tilat ja kaikki ja semmosia että tarvitaan.

H4: Ja päiväkodissa, no siellä tekee niin paljon asioita et eihän mulla olis kotona (naurua) vaikka oisin kaikki päivät, mutta eihän mulla ois aikaa eikä resursseja kaikenlaiseen niin hienoja aktiviteetteja toteuttaa.

Yksi vanhemmista mainitsi myös, että omaan synnyinmaahan verrattuna Suomessa on modernimpi ja vapaampi kasvatustyyli, jossa lapsi kasvaa itsenäiseksi. Vanhemman omassa synnyinmaassa lapsi kasvatetaan vanhemman mukaan riippuvaiseksi yhteisöstä. Lisäksi sukupuolten välistä tasa-arvoa pidettiin hyvänä asiana:

H2: Lasten kasvatusta on erilainen siellä kuin täällä. Täällä varmaan on moderni kasvatusta ja vapaampi kasvatusta ja sitten taas uskonto on paljon taustalla vaikuttavat paljon kulttuuriin. Mutta ehkä mitä on huomannut joltakin niin välinpitäminen siellä on enemmän lapsiin kuin täällä. Varmaan johtuu myös siitä uskonnosta, täällä halutaan olla lapsi kasvaa itsenäiseksi. Että ehkä se, mä pidän hyvänäkin täällä sitä, että kasvatusta on sillä lailla että lapset tytöt ja pojat on tasavertaisia ja kasvavat itsenäisempään elämään. Siellä taas kasvatetaan nämä riippuvaisiksi yhteisöstä. Täällä niinkun yksilö on paljon oikeuksia ja kun siellä.

Lapsilähtöistä toimintaa myös keuhuttiin. Toisaalta yksi vanhemmista kertoi, kuinka omassa synnyinmaassa opetus keskittyy esimerkiksi erilaisten konkreettisten taitojen opettamiseen kuten lapsen piirustustaitojen kehittämiseen:

H3: They don't try to really like at Jenni's age like teach how to draw like a flower or this kind of things it's more like let her take pencils and then do whatever she wants is, I think in my country is more like I teach you how to draw a car or how to draw a flower, actually that is boring.

Aineistosta nousi myös esiin yhden vanhemman näkökulma siitä, että Suomessa keskitytään enemmän lapsen henkilökohtaiseen kehittämiseen ja sosiaalisten taitojen kehittämiseen, kun taas omassa synnyinmaassa keskitytään sääntöjen sekä lukemisen ja kirjoittamisen opettamiseen. Päiväkotia keuhuttiin myös siitä, että se on kuin toinen koti lapselle. Tutut aikuiset ovat tärkeitä sekä lasten ja aikuisten väliset suhteet:

H6: Semmonen positiivinen kyllä on se että mun mielestä lapselle se on vähän niinku toinen koti että ja sitten et aikuiset ovat niinku se on se se tati tuolla ja pitää huolta susta että ja on opettaja ja ei oo semmosta eroa niinku pienien ihmisten ja isojen ihmisten välissä että aika semmosta kotikasvatusta.

H6: Suomessa päiväkodissakin keskitytään enemmän henkilökohtaisen kehittymiseen ja sosiaaliset taidot ja ja semmosta, että Virossa vähän enemmän niinku sääntöjä että ja ehkä myös se, että lukemaan ja kirjoittamaan opetetaan aikaisemmin niinku ainakin Virossa, tosi varhain joo. Että se on enemmän leikkimistä tuolla suomessa.

Lisäksi muutamat vanhemmista mainitsivat päiväkodin ruokailun aiheuttaneen jossain määrin ihmetystä. Toisaalta muutamat vanhemmista kertoivat, että lapsi syö mieluummin suomalaista ruokaa:

H1: She prefers more the Finnish taste. (laughter)

H1 & H1.2: Makaronilaatikko.

(laughter)

H1: Kasviskeitto.

H1.2: Kasvissosekeitto, oh my god.

H5: Mun kulttuurissa ei meillä oo sitä että ruoan aikana juodaan maitoa. Ei, mä se ei oo ensimmäinen ruokajuoma, jonka mä aina valita jos mä meen niihin paikkoihin vaan mieluummin ottais vettä tai jotakin muuta.

H3: Under one years old but they give every kids same food, I feel under one years old and three years old, six to bigger kids they should eat differently, and smaller ones need less sauce or less mauste.

5.1.3 Monikulttuurisuutta tarvitaan enemmän

Valtaosa vanhemmista kertoi ottavansa vastuun oman äidinkielen ja kotikulttuurin opettamisesta lapsille. Vanhemmat kertoivat, että lapsen on tärkeää oppia suomen kieli ja kulttuuri päiväkodissa. Yksi vanhemmista kuitenkin mainitsi, että toisen äidinkielen käyttöä voitaisiin rohkaista päiväkodissa enemmän:

H3; I actually would like, that they would like encourage her to say something in Chinese, like this is vesimeloni, what this is in Chinese if she say something in Chinese like oh that is a very good thing, can cheer a little bit up to this kind of activity then she might be more williant to try, that's would already be enough, very good and let her feel that is very good thing to speak Chinese and practice Chinese there.

H2: Ei oo paljon muun maalaisia lapsia. En ole sitä kysynyt enkä toivonutkaan. Mutta kunnioitus on varmasti oppii meistä, meistäkin niin paljon. Ja tietysti haluan, että oppivat suomalaista kulttuuria ja olla mukana täällä yhteiskunnassa, eikä niin että erotetaan tai ettei tunnista itse eroa.

Vanhempien mielestä monikulttuurisuutta ja erilaisuutta tulisi käsitellä yleisellä tasolla päiväkodissa enemmän, ei vaan yhden lapsen eri kielellistä ja kulttuurista taustaa. Vanhemmat toivoivat myös enemmän yhteisöllisyyttä sekä tilaisuuksia tutustua toisiin vanhempiin:

H6: Vois olla enemmän, kun lapseni ajattelee että hän on ainoa joka ei oo suomalainen, että hän ei ollut aikaisemmin nähnyt aasialaisiakin ja sitten häntä aina jännitti jos on joku tummaihoiset ja täytyy kysyä että mikä se, miten hän on niin ruskea... Mutta onneksi hän on kaksikielinen ja hän tietää, että on erilaisia ihmisiä eri maista ja eri kieltä puhuvia ja et sillä tavalla.

H6: Muuten ei oikeesti nää muita vanhempia ja se on kiva että sä näät näitä lapsia mutta joskus on kiva nähdä vanhempi että kaupassakin voi sanoa moi tai jotain tai näät millaisten ihmisten kanssa sun se lapsi tuolla touhuu. Kyllä se olis kiva että jos se niinku kehittyis niinku ei formaalisti mutta semmosta kuitenkin.

5.2 Kieli- ja kulttuuritaustan huomioiminen varhaiskasvatusympäristössä

Toinen tutkimuskysymyksemme keskittyy vanhempien kokemuksiin siitä, miten heidän sekä heidän lapsensa kieli- ja kulttuuritausta on huomioitu varhaiskasvatusympäristössä. Ensimmäisessä alaluvussa keskitymme kuvaamaan vanhempien ajatuksia siitä, kenen vastuulla kulttuurin ja kielen opettaminen on. Toisessa alaluvussa käsittelemme vanhempien tekemiä huomioita siitä, kuinka kulttuurinen moninaisuus on otettu huomioon päiväkodin arjessa ja fyysisessä ympäristössä. Kolmannessa alaluvussa taas vanhemmat kertovat varhaiskasvatuksen järjestäjän puolelta tehdyistä ratkaisuksista, joiden avulla vanhempien eri kieli- ja kulttuuritausta on huomioitu.

5.2.1 Vastuun jakautuminen kulttuurin ja kielen opetuksessa

Monet vanhemmista kokivat, että heillä on päävastuu oman synnyinmaan kulttuurin ja kielen välittämisestä lapselle. Päiväkoti taas nähtiin lapselle

tärkeänä paikkana, jossa tämä voi oppia suomen kieltä sekä suomalaista kulttuuria:

H1: I think for me at home I want her to learn Japanese culture and everything and in daycare I hope she can learn Finnish... culture and everything, and also the communication with other children.

Vastuu kielten ja kulttuurien opettamisesta ja välittämisestä jakautuu siis lapsen kodin ja päiväkodin välille. Monet vanhemmista eivät kokeneet oman synnyinmaan kulttuurin tietoista ja säännöllistä opettamista päiväkodissa tärkeänä, mutta arvostivat päiväkodin panosta ja muiden kielten ja kulttuurien noteeraamista arjessaan:

H1.2: We appreciate it like they kind of they recognize there is different cultures like languages... they put the flags or several flags from their background... yeah we appreciate that, the recognition.

Vanhempien mukaan lapsi kuitenkin sulautuu suomalaiseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin, joten heidän oman synnyinmaansa kulttuurin välittäminen voi olla välillä haastavampaa kuin kielen opettaminen:

H5: Hän puhuu suomea. Mun poika vaan puhuu suomea, jos en puhu hänelle swahilia niin hän ei käytä sitä kieltä. Hän onkin sanonu hän on suomalainen. Mä oon, mä oon ihan peloissaan. (nauraa) Siitä että... että, hän on sanonu hän on suomalainen... minä oon suomalainen ja hänen äiti on suomalainen ja hänen sisko on suomalainen.

Eräs vanhemmista kuitenkin toteaa, että Suomessa asuessa lapselle muodostuu todennäköisemmin asuinmaan kulttuuri-identiteetti:

H6: Kyllä ehkä enemmän eri kulttuureita että ei välttämättä Viron kulttuuria kun joka iltä mä luen hänelle vironkielisiä satuja ja musiikkia katsellaan noita jotain lastenohjelmia, mikä on viroksi ja kyllä mä ymmärrän, että mä olen itse niinku suomeen muuttanut ja olen itse oppinut sen kielen että kyllä mä jos mä tässä asun että kyllä hänestäkin varmaan kasvaa suomalainen kuitenkin että tota.

H5: Joo nyt on muodostumassa ja toki kun siinä ryhmässä on suomalaisia lapsia vaan, että sitten hän kuuluu siihen ryhmään ja se suomalaisuus sitten näkyy sitä kautta että mä oon suomalainen ja täällä on vaan suomalaisia me on suomalaisia. Toki on hyvä, mä... se on hyvä asia että hän saa jonkun identiteetin, että ei oo niin... sekavaa. Ei löydä

omaa paikkaa, että löytää paikkansa. Nyt on hyvä, hän on löytänyt sitä ja mä kyllä kannustan sitä että, että...

5.2.2 Eri kieli- ja kulttuuritaustojen huomioiminen fyysisessä ympäristössä

Osa haastatelluista vanhemmista ei ollut tietoinen, huomioidaanko kulttuurista moninaisuutta päiväkodissa lapsiryhmän arjessa, minkä vuoksi konkreettisia vastauksia kysymykseen oli vaikeaa saada. Osa vanhemmista kuitenkin kertoi päiväkodin huomioineen kulttuurisen ja kielellisen taustan lapsiryhmän toiminnassa ja sen suunnittelussa. Lapsiryhmässä oli esimerkiksi käytetty teemana lapsen vanhemman synnyinmaan kulttuurissa vietettävää juhlaa, toisessa lapsiryhmässä taas oli askarreltu lippuja liittyen lapsen kulttuuriseen taustaan sekä harjoiteltu yhdessä lapsiryhmän kanssa tervehdyksiä lapsen kotona käytettävällä kielellä. Eräät vanhemmat kommentoivat päiväkodissa tapahtuvaa monikulttuurisuuskasvatusta seuraavalla tavalla:

H3: And also once that Chinese new year that, I think they draw some like raketti, like a new year in the group, it is actually very good that this kind of big holiday they can have some topic on that. Jenni also know that it's special, like she can learn something. Language and and some big holidays. I also try to remind like if it's, I try to say if it's Chinese new year or something.

H1: Yeah so they put some kind of Japanese flags on to the wall and then how do you say for example huomenta in Japanese they ask us and they wrote down and then they were practicing with children. Yeah yeah because in her group there are many international children so not only her but also other countries they are practicing different languages, yeah... and once I remember my daughter had a chance to present her Japanese culture or something...

Vanhemmat kertoivat, että heidän kielellisestä ja kulttuurisesta taustastaan ei oltu varhaiskasvatuksen henkilökunnan puolesta otettu ennalta selvää. Sen sijaan varhaiskasvatusta aloitettaessa muutaman vanhemman mukaan käytiin läpi alkukeskustelussa lapsen kieli- ja kulttuuritaustaa. Alkukeskustelun jälkeen muissa päiväkodilla järjestettävissä keskusteluissa vanhempien mukaan on aika-ajoin kyselty lapsen kielten kehityksestä sekä vanhempien kulttuurillisista

taustoista, ja niihin liittyvistä tavoista ja tottumuksista esimerkiksi ruokaan liittyen:

H3: I don't think they have done any research, but every time this was discussed, they also focus and emphasize that Chinese how Jenni's Chinese or Finnish language skills how is developed, Jenni is this kind of multilingual.

H1: Yeah like what do you eat at home or do you eat Japanese food, these kind of things they ask of course and then... umm... but I think they are more focusing on culture after she gets three years and then she moved to this larger group and then now teachers are more focusing on her background as a Japanese.

5.2.3 Erilliset toimet varhaiskasvatuksen järjestäjän puolesta

Eri kielellistä ja kulttuurista taustaa on myös huomioitu varhaiskasvatusta järjestävän tahon puolesta. Jo aikaisemminkin esiin tullut kotikäynti oli vanhemman mielestä ollut positiivinen kokemus, jossa kielellisestä ja kulttuurisesta taustasta oli keskusteltu kotiympäristössä ja työntekijä oli osoittanut kiinnostusta perhettä kohtaan. Kiinnostus ja sen myötä saatava tieto perheestä koettiin myös tärkeäksi lapsen päivähoidon kannalta, sillä vanhemman mukaan tällöin päiväkodissa ymmärretään paremmin, miksi lapsella saattaa olla erilaisia tapoja kuin suomalaisen kulttuuriin kasvaneella:

H5: Kun mun poika oli siellä kerhoryhmässä viime syksynä se kerho-opettaja tuli meille käymään. Hän kattoi sen koti, puhuttiin kotiasioista ja keskusteltiin noista kulttuuriasioista mistä mä oon tullu, kielestä, mitä kieliä puhutaan kotona ja tällasia... [muuta keskustelua] Jos ei ne kiinnosta tollasesta sitten ne alkaa ihmetellä miks mun pojalla on eri tapoja ku muilla.

Tämän lisäksi tulkin saaminen ensimmäiseen keskusteluun päiväkodissa koettiin erittäin hyödylliseksi. Tulkki saatiin kuitenkin vain tämän yhden keskustelun ajaksi:

H1.2: That was surprising because city hired her... um interpreter...

H1: ...for us.

H1: So even we able to talk in Japanese so that they can translate and... yeah... that was really good.

H1.2: But only that other time.

5.3 Vanhempien myönteiset kokemukset varhaiskasvatuksesta ja kehittämisideat

Kolmannessa tutkimuskysymyksessä kuvailemme vanhempien myönteisiä kokemuksia varhaiskasvatuksesta sekä kehittämisideoita etenkin eri kielten ja kulttuurien kohtaamiseen ja käsittelemiseen liittyen. Vanhempien antamiin vastauksiin esimerkiksi kehitysehdotuksista saattaa vaikuttaa se, että pääosin haastateltavista toinen vanhemmista on suomalainen, ja näin ollen tietää suomalaisen kulttuuriin sekä koulutusjärjestelmään liittyvät tavat ja käytänteet.

5.3.1 Myönteiset kokemukset

Tässä kappaleessa kuvailemme vanhempien myönteisiä kokemuksia varhaiskasvatuksesta. Aineistosta nousi esiin vanhempien tyytyväisyys henkilökunnan ammattitaitoa ja osaamista kohtaan, viihtyisä oppimisympäristö, kielten ja kulttuurien huomioiminen sekä helppous ja joustavuus asioida ja järjestää lapsen varhaiskasvatus.

Haastatteluaineiston mukaan varhaiskasvatuksen henkilökunta nähdään ammattitaitoisena sekä luotettavana. Yhteistyö on ollut toimivaa ja sitä on ollut monen vanhemman mielestä riittävästi. Etenkin vasu-keskustelut nähdään tärkeänä osana yhteistyötä päiväkodin henkilökunnan kanssa:

H1: Yeah yeah yeah they [päiväkodin henkilökunta] were friendly and actually one more thing I supply this vasu... so that is really good I think... we don't... yeah that's we don't have in Japan.

Lisäksi suurin osa vanhemmista kokee saaneensa tarpeeksi tietoa henkilökunnalta lapsen päivästä ja muista varhaiskasvatukseen ja kyseiseen päiväkotiin liittyvistä asioista:

H5: Mutta, itse asiassa mä ite oon saanu tosi riittävä tieto, kyllä, ja aina tulee, ja tosi hyvä juttu on se että aina tulee sähköpostia jos on jotakin uutta tulee viestiä tulee... ja siitä etukäteen saahan materiaalit, et sitä kertoo siitä päiväkodista ja miten systeemi toimii ja kaikki.

H5: Se hoito on, se tuntu niin mukavalta silloin ku käy ja saahan raportti omasta lapsesta ja, ja on semmonen, että pietään keskustelu, varhaiskasvatuskeskustelu, suunnitellaan yhdessä ja tällasia...

Kaikki haastatelluista vanhemmista kertoivat lapsensa viihtyvän päiväkodissa, lukuun ottamatta lasten aivan ensimmäisiä päiviä, jolloin useampi vanhempi selitti itkuisuutta vieraalla ympäristöllä ja ihmisillä. Tällä hetkellä vanhemmat kertoivat lapsensa lähtevän iloisena päiväkotiin ja kertovan kotona päiväkodissa tehdyistä asioista. Päiväkoti näyttäytyy myös monelle vanhemmista viihtyisänä ympäristönä:

H4: Mut joo, kyllä mä koen et se [lapsi] on viihtynyt ja kyllä minäkin viihtys... Voisin mennä sinne leikkimään ihan mielelläni (naurua).

Vanhemmat ovat suurimmaksi osaksi olleet tyytyväisiä lapsen kielellisen ja kulttuurillisen taustan huomioimiseen varhaiskasvatuksessa. Myös vanhempien kielellinen osaaminen on otettu huomioon. Eräs vanhempi kokeekin myönteisenä asiana mahdollisuuden harjoittaa omaa suomen kielen taitoaan päiväkodissa, jossa hän on pyytänyt henkilökuntaa puhumaan hänelle suomea. Myös lapsen kaksikielisyys on useamman vanhemman mielestä otettu melko hyvin huomioon:

H4: Mut näistä [kieli yms.] puhuttiin ja oli aivan mahtava miten niinku ne osas ottaa huomioon ja ottaa lisää keinoja käyttöön siellä, siellä päivähoidossa. Eli ne otti Villelle vielä niinku tämmöset kortit erikseen, oli kaikilla jotain kortteja käytössä mutta Villelle vielä niinku jotkut kortit näytettiin vielä ahkerammin että miten on suomeksi tää että puetaan... ja näytti kuvaa siitä. Et sitten ne otti tuon kyllä huomioon hyvin.

Lisäksi jo aikaisemmin mainittu kulttuurin huomioiminen esimerkiksi lippuja tekemällä tai tervehdysten opetteleminen eri kielillä koettiin positiiviseksi asiaksi.

Myönteiseksi kokemukseksi haastatteluaineistossa mainittiin myös helppous saada lapsi varhaiskasvatuksen piiriin. Tämä oli erään vanhemman mukaan Suomessa paljon helpompaa kuin heidän kotimaassaan ja mahdollistaa näin vanhemmille työnteon lapsen ollessa päivähoidossa:

H1.2: Because in Japan for parents who are working... both are working in full time they are very difficult to find a nursery so Finnish system of... if you don't choose any daycare you can get any position in somewhere so that is a good thing. Because of for example in Tokyo there's huge kind of saturation about the day to find a place for the daycare so some parents cannot get there any place to send their kid... so either of them has to quit the job, or some times.

H3: I think there is a difference because here kids already at 9 months old can already join daycare, that really helps mothers to return to work. But in China the grandparents are the one who is responsible for that.

Lisäksi varhaiskasvatuksessa käytettävä teknologia koettiin erään vanhemman mukaan käytännölliseksi ja helppokäyttöiseksi.

5.3.2 Kehittämisideat

Tässä kappaleessa kuvailemme puolestaan aineistosta nousseita kehittämisideoita. Vanhemmat toivoivat, että eri kieliä ja kulttuureja käsiteltäisiin varhaiskasvatuksessa entistä monipuolisemmin. Lisäksi toivottiin enemmän yhteisöllisyyttä ja tilaisuuksia tutustua toisiin vanhempiin. Informaation välittämiseen kaivattiin parannusta sekä muutamissa perusarjen tilanteissa kerrottiin olleen pieniä näkemyseroja henkilökunnan kanssa.

Kuten jo aiemmin mainittu useat vanhemmat toivoivat, että eri kulttuureja, kieliä ja monikulttuurisuutta voisi käsitellä päiväkodissa vielä kokonaisvaltaisemmin sen sijaan, että käsitellään ainoastaan yhden lapsen kielellistä ja kulttuurista taustaa. Vanhemmat kertoivat myös osallistuvansa mielellään päiväkodin kulttuuritapahtumiin ja esimerkiksi voivat tulla kertomaan jotakin omasta kulttuuristaan:

H5: Päiväkodeissa ois hyvä tehdä kulttuuripäiviä että voikin opettaa niitä tiettyjä lauluja, tiettyjä leikkiä voi opettaakin. Yrittää opettaa myös suomalaisille lapsille. Se on tosi hyvä. Kirjoissa nyt on hyvä että on tullu eri naamoja (naurua) eri värisiä naamoja, mutta ei se riitä, koska kulttuuri ei vaan ihonväri. Kulttuuri on enemmän kun ihonväri, että sitä on kehitettävä tulevaisuudessa kun nyt on tullu niin lähiaikoina paljon maahanmuuttajia.

H3: I would also like to participate sometime but maybe because Jenni is still young or small then maybe later, I should also try to talk that if we could keep this kind of theme day and I can join then, like introduce a bit about Chinese

Lisäksi vanhempainiltoja sekä tilaisuuksia tutustua toisiin vanhempiin toivottiin enemmän. Osa vanhemmista myös toivoi, että lasta koskevia keskusteluja voisi olla enemmän. Yhteisöllisyyttä ja perheiden välistä yhteistyötä toivottiin siis enemmän. Lisäksi kieliryhmiä toivottiin ja ehdotettiin järjestettäväksi myös päiväkodeissa. Ainakin yksi vanhempi toivoi enemmän tilaisuuksia keskustella myös päiväkodin asioista ja kehittämistoimenpiteistä:

H3: This kinds of perhekahvila or this kind of things it would be good like now we have this reading club that is also pretty good like a for kids, under six years old, like with parents can read and talk. I just wish if she learn to speak this language and can read and communicate more with the Chinese. Culture is more difficult than the language for her to really get know that.

H1: I think one thing one different between Japanese and Finnish daycare is in Finland you don't have this parents gathering that much. Japan we have this parent gathering so parents try to kind of make community also together.

H5: Jos päiväkodissa on huono leikkihiha tuolla, ei meillä oo sitä tilaisuus jossa istutaan ja valitetaan, ja sanotaan nyt mietitään yhdessä mitä meidän lapsille käy ja mitä meidän arki täällä. Meillä vaan semmonen että kutsutaan mut kirjoitetaan sähköpostitellaan vasukeskustelu tulkaa tänne ja tänne ja istutaan tunti ja mennään. Entäs meidän, se on meidän yhteinen päiväkot, ei oo vaan sillain, eli näitä pitäis kehittää enemmän

Muutammat vanhemmat, erityisesti ne, jotka eivät puhu suomea toivoivat, että suurin osa varhaiskasvatusta koskevista tiedoista löytyisi myös muilla kielillä. Kyseisessä tilanteessa perheet kertoivat, että ovat saaneet tietoa muilta kansainvälisiltä perheiltä. Osa vanhemmista myös mainitsi, että teknologian käyttöä voisi hyödyntää vielä enemmän kommunikoinnissa. Yksi vanhempi

kertoi myös, että tietiedun käyttämisestä olisi saatava helpompaa, sillä kirjautumiseen vaadittavat pankkitunnukset eivät ole aina saatavilla:

H1.2: That information was really poor I think. We didn't know so we kind of ask information from our friends... like same background, international background.

Muutammat vanhemmat mainitsivat lähinnä pukeutumiseen liittyviä erimielisyyksiä, esimerkiksi miten näkemykset eroavat siitä, miten paljon tai vähän vaatetta tulee laittaa ulos. Muutammat mainitsivat päiväkodin ruokailun aiheuttaneen pieniä erimielisyyksiä. Kuitenkaan eri kulttuurista tai kielestä johtuvia erimielisyyksiä vanhemmat eivät raportoineet esimerkiksi arvoihin tai lasten kasvatukseen liittyen:

H5: Ainoa asia mikä meillä on ollu, keskustelin viime kerralla on sitä maidosta. Kun mun poika ei juo maitoa. Ja ne päiväkotit on kyllä yrittäny aina ne päiväkodissa antaa hälle pieniä määriä kerralla ja... mutta mä oon sanonu että mun pojalla... mun pojalle ei tarvii pakottaa sitä maitoa, maidon juontia.

H2: Oli yli kolmekymmentä astetta pakkasta, ulkona vedettiin pulkassa, sitä mä raivostuin, että mikä tämä on, ja sanottiin, että ei oo kylmä. Hän [työntekijä] oli sitä mieltä, että ei oo kylmä. Tietysti ei mitään riideltä mutta tuntui jotenkin niinku ihmeelliseltä.

5.4 Vanhemmille tärkeät asiat ja arvot omasta kotikulttuurista

Neljännessä tutkimuskysymyksessä selvitimme vanhempien kokemuksia heille tärkeistä asioista liittyen heidän synnyinmaan kulttuuriin sekä mitä he haluaisivat opettaa siitä lapselleen. Eri kulttuureista huolimatta vanhemmilla oli jonkin verran samoja vastauksia, kuten perheen ja yhteisön merkitys.

5.4.1 Kunnioittaminen ja välittäminen

Muiden ihmisten kunnioittaminen oli yksi arvoista, joka toistui lähes kaikkien vanhempien haastatteluissa. Vanhempien, kavereiden ja sukulaisten kunnioittaminen koettiin tärkeäksi vanhempien synnyinmaan kulttuurissa sekä

tärkeäksi asiaksi opettaa omalle lapselle. Kunnioittamisen yhteydessä mainittiin myös erilaisuuden hyväksyminen sekä kiusaamisen vastaisuus:

H5: Ja mun mielestä se kunnioittaminen ja meillä Keniassa neljäkymmentä eri heimoa, neljäkymmentäkaksi ja ne on periaatteessa eri, ne elää eri kulttuuria ja niillä on eri kieltä eli ei kiusata toisia. Oppia kunnioittamaan toisia kaikkia, että nyt päiväkodeissakin varmaan on nähty ja kuultu näistä asioista, että kun mun mielestä se kulttuuri tunnistaminen pitäisi näkyä siinä, että tunnistaa ja kunnioittaa ja opettaa muita vanhempia ja sillä lailla että...

Kunnioittamisen lisäksi vanhemmat mainitsivat myös tasa-arvon tärkeyden miesten ja naisten välillä sekä turvallisuuden, luottamuksen ja välittämisen tuomisen lapsen arkeen. Osa vanhemmista myös painotti hyvien käytöstapojen, kuten sen että ei kiroilla ja kulttuuriin kuuluvan vanhempien ihmisten kunnioittamisen tärkeyden.

5.4.2 Perheen merkitys

Moni haastatelluista vanhemmista korosti perheen merkitystä omassa synnyinmaan kulttuurissaan ja näki sen myös tärkeänä osana oman lapsensa kasvatusta. Perhe ja siihen liittyvä välittäminen koetaan tärkeäksi osaksi oman synnyinmaansa kulttuurin arvoja ja eräs vanhemmista toivoikin, että se näkyisi myös oman lapsen kasvatuksessa ja tämän omassa arvoissa tulevaisuudessa:

H4: Ehkä sitä on päällimmäisin mielessä, suhde vanhempiin että esimerkiksi kun olen katsonut mieheni perhe, totta kai perheet on niin erilaisia ja se myös miten on lapsi kasvanu siinä perheessä voi vaikuttaa niihin suhteisiin ja millasia asioita siinä perheessä on ollu mutta... ehkä soittaisin useemmin vanhemmille, haluan kasvattaa Villeä niin että välittää vähän enemmän meistä kun että soittaa kerran kuussa.

Myös vanhempien kunnioitus korostui osan vanhemmista vastauksissa. Eräs vanhemmista mainitseekin eroksi oman synnyinmaansa kulttuurin ja suomalaisen kulttuurin välillä vanhemmalla olevan auktoriteetin. Vanhemman mukaan Suomessa lapselle annetaan välillä jopa ehkä liikaakin auktoriteettia,

kun taas omassa kulttuurissaan vanhempia kunnioitetaan ja heillä on usein tiukempi auktoriteetti:

H5: Mihän laitetaan raja. Täällä Suomessa raja menee niin pitkälle, Keniassa ei raja mene tonne asti. Että meillä siellä on auktoriteetti, vanhemmilla auktoriteetti ja myös opettajilla vielä auktoriteetti ja tosi tiukka auktoriteetti, joka mä sanoisin joskus se on hyvä, että sitten lapset tietää että millon ei voi mennä rajan toisella puolella, että pitäis pysyä rajan tällä, tälle niinku sisäpuolella. Ja sitä ei näy välillä kun lapset huutaa ja annetaan niin lapsia niin liikaa autonomiaa vaikka ei ne siinä iässä pysty tehdä päätöksiä. Ne pystyy tehdä tietyntylaisia päätöksiä, mutta onko ne oikeita päätöksiä, sitä on se kysymys jota pitäis kysyä.

5.4.3 Vanhemman äidinkielen oppiminen

Kuten aikaisemmista vastauksista on tullut ilmi, kaikki haastattelemamme vanhemmat olivat halukkaita opettamaan lapselleen heidän äidinkielen. Moni vanhempi mainitsi kielen oppimisen tärkeäksi, sillä he haluavat lapsen pystyä kommunikoiimaan omien sukulaistensa kanssa ilman, että vanhemmat joutuvat tulkkamaan lapselle ja tämän sukulaisille. Kommunikointikyvyn lisäksi eräs vanhempi mainitsi haastattelussaan monikielisyyden tuoman hyödyn, sillä vanhemman synnyinmaan kieli on latinalainen kieli ja näin ollen lähellä muita kieliä. Tällöin kyseisen kielen osaaminen auttaa myös muiden latinaan perustuvien kielten oppimisessa:

H4: Ajattelin että on hyvä että oppii kielen nykymaailmassa, varsinkin kun romania on latinalainen kieli ja esimerkiksi italia, espanja, portugali on aika lähellä, esimerkiksi romanialaisen on helppo ymmärtää italiaa vaikka ei oo sitä ikinä opiskellu. Niin ja espanja, pikkasen kauempana toi espanja mutta kuitenkin se auttaa kun ehkä jos haluaa opiskella joskus näitä latinalaisia kieliä niin se auttaa kun on tällöinen pohja. Näin ajattelin.

Itse puhutun kielen oppimisen lisäksi eräs vanhempi mainitsi myös kirjoitetun kielen, kuten erilaisten kirjainmerkkien opettamisen lapselleen tärkeäksi. Kieltä

opetetaan vanhempien mukaan kotona esimerkiksi lukemalla lapselle kirjoja, katsomalla lastenohjelmia ja kuuntelemalla musiikkia kyseisellä kielellä.

5.4.4 Lapsuuden huomioiminen ja arvostaminen

Lapsen halutaan oppivan edellä mainittujen asioiden lisäksi myös esimerkiksi vanhempien synnyinmaan kulttuurin ruokailutottumuksia, kuten esimerkiksi syömäpuikkojen käyttöä, jota joissain maissa opetellaan jo pienestä pitäen. Päiväkodissa taas lapsen toivotaan oppivan suomen kieltä sekä suomalaista kulttuuria sekä sosiaalisia taitoja. Moni vanhempi ilmaisi haastatteluissa myös tärkeäksi asiaksi kaiken oppimisen ohella lapsuudesta nauttimisen ja sen arvostamisen itsessään:

H5: Oppii vaan olla lapsi, se riittää, se riittää ja kasvaa ja nauttia siitä lapsuudesta. Eipä muuta.

Moni haastateltavista vanhemmista toivoikin, että lapsi saa elää niin kuin lapsi ja leikkiä kaiken oppimisen ohella. Tärkeäksi asiaksi haastatteluaineistosta nousi myös turvallisen lapsuuden ja kasvuympäristön takaaminen lapselle:

H4: Mutta omassa perheessä minä ja äidin kanssa meillä oli tosi turvallista, mä haluan tarjota samaa mun lapselle. Myöskin se, että perheessä on turvallista niin ihan se asia eli siinä ei ole jompikumpi vanhemmista tekemässä siitä arjesta vähemmän turvallista kun mitä sen pitäis olla. Esimerkiksi käyttämällä huumeita, alkoholia yms... [keskustelua haastateltavan lapsuuden naapureista] Tämmöstä huutoa, väkivaltaa ja, ja niin semmosta en haluais ikinä omaan perheeseen ja mä olin joka päivä kiitollinen että sitä ei ole omassa perheessä, mä haluan tarjota samaa Villelle. Ja oon onnellinen että tällä hetkellä pystytään mieheni kans tarjoamaan, tarjoamaan sitä.

6 POHDINTA

Tässä luvussa tarkastelemme tutkimuksemme tuloksia peilaten niitä tutkimuskirjallisuuteen sekä aiempiin tutkimustuloksiin. Pohdimme myös tutkimuksemme laatua ja luotettavuutta. Lopuksi tarkastelemme vielä tutkimustulosten hyödynnettävyyttä sekä mahdollisia jatkotutkimusaiheita.

6.1 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden kokemuksia suomalaisesta varhaiskasvatuksesta. Tarkastelun kohteena olivat myös vanhempien omakohtaiset kokemukset oman synnyinmaan varhaiskasvatuksen käytänteistä sekä vanhempien kohtaamat kulttuurierot. Tutkimusaineisto koostui vanhempien (n=7) teemahaastatteluista. Aineiston analyysitapana oli aineistolähtöinen sisällönanalyysi.

Tutkimuksemme perusteella eri kieli- ja kulttuuritaustaiset vanhemmat kokevat ja näkevät suomalaisen varhaiskasvatuksen luotettavana ja turvallisenä oppimisympäristönä. Jokaisessa haastattelussa toistui vanhempien ja henkilöstön välisen yhteistyön merkitys. Toiset vanhemmista kokivat, että yhteistyötä on riittävästi ja puolestaan muutamat kertoivat, että lasta koskevia keskusteluja voisi olla enemmänkin. Valtaosa haastateltavista kuitenkin kertoi, että yhteisöllisyyttä ja tilaisuuksia tutustua toisiin vanhempiin voisi olla enemmän. Vanhemmat kokivat tärkeäksi sen, että varhaiskasvatuksessa tutustutaan eri kulttuureihin mutta sen sijaan äidinkielen opettaminen koettiin olevan vanhempien vastuulla.

Haasteiksi vanhemmat kokivat englannin kielen puutteen varhaiskasvatuksesta informaatiota antavilla nettisivuilla. Tämän lisäksi moni vanhemmista toivoi monipuolisempaa kulttuurien huomioimista varhaiskasvatuksen arkeen. Monet haastatelluista olivat tyytyväisiä siihen, että lasten eri kieli- ja kulttuuritaustoja huomioidaan varhaiskasvatuksessa, mutta se voisi vanhempien mielestä olla monipuolisempaa. Konkreettisenä esimerkkinä annettiin esimerkiksi kulttuuripäivät, joita varhaiskasvatuksessa voitaisiin järjestää. Moni haastatelluista vanhemmista osoittikin kiinnostusta myös itse osallistua kulttuuristaan kertomiseen. Aiheesta on tehty jonkin verran tutkimusta mutta pääosin henkilöstön näkökulmasta. Esimerkiksi Sviili (2018) tutki varhaiskasvatuksen ammattilaisten ja maahanmuuttajavanhempien näkemyksiä kasvatusyhteistyöstä. Sviilin (2018, 49) tutkimuksen mukaan

suurimpina haasteina kasvatusyhteistyössä vanhempien kanssa ammattilaiset näkivät kielimuurin sekä kulttuurien väliset erot. Myös Einarsdottirin ja Jónsdóttirin (2019, 185) tutkimuksessa kasvattajat näkivät kielimuurin yhtenä suurimmista haasteista kasvattajien ja vanhempien välisessä yhteistyössä, jos varhaiskasvatuksen henkilökunnalla ja vanhemmilla ei ole samaa kieltä. Myös Hyttisen (2013) tekemässä pro-gradu tutkielmassa, joka käsittelee esi- ja alkuopettajien näkemyksiä monikulttuurisista lapsista opetuksessa, todettiin haasteeksi lasten kielitaito sekä vanhempien tietämättömyys suomalaisesta koulu systeemistä ja -kulttuurista. Hyttisen (2013, 45) mukaan haastateltavat kuitenkin näkevät yhteistyön tärkeänä sen lapsiin kohdistuvan myönteisen vaikutuksen vuoksi. Lastikan ja Lipposen (2016, 86) mukaan yhteistyö, kuten päivittäiset keskustelut ja vanhempien kokoukset, nähtiin tärkeänä osana vuorovaikutusta. Myös omassa tutkimuksessamme haastateltavat korostivat yhteistyön merkitystä. Kulttuurien välisiä eroja ei kuitenkaan nähty aikaisempien tutkimusten lailla haasteena, ja vanhemmat kokivat myös tietävänsä entuudestaan suomalaisesta koulutus systeemistä. Tämä voidaan suureksi osaksi selittää sillä, että kaikki tutkimukseemme osallistuneet vanhemmat olivat asuneet jo pidemmän aikaa Suomessa, ennen kuin heidän lapsensa aloitti suomalaisessa varhaiskasvatuksessa.

Kielitaito nähtiin tutkimuksessamme aikaisempiin tutkimuksiin verrattuna pienempänä haasteena, ja vanhemmat kokivatkin saaneensa suurimmaksi osin tarpeeksi informaatiota päiväkodin puolelta. Tutkimuksessamme osa moni vanhemmista kuitenkin toivoi esimerkiksi nettisivuille englannin kielellä olevaa informaatiota, jotta myös suomea osaamattomat löytäisivät helpommin tietoa suomalaisesta varhaiskasvatuksesta. Tutkimuksessamme muina kehityskohteina suomalaisessa varhaiskasvatuksessa nähtiin monikulttuurisuuden huomioiminen monipuolisemmin sekä vanhempainiltojen lisääminen ja yhteisöllisyyden kehittäminen. Myös Sviilin (2018, 58) tutkimuksessa vanhempien näkökulmasta kehittämiskohteina nähtiin viestinnän parantaminen päiväkodin sisällä ja päiväkodilta vanhemmille sekä vanhempien mielipiteen kuuntelu ja näkökulmien huomioiminen. Molemmissa, niin Sviilin

kuin meidänkin tutkimuksessa parannusehdotukset pyörivät saman teeman ympärillä: vanhempien mielipiteen ja näkemysten huomioimisessa. Myös Einarsdottirin ja Jónsdóttirin (2019, 181, 182) tutkimuksessa vanhemmat kokivat viralliset tapahtumat, kuten joulujuhlat ja kulttuuriviikot sekä vanhempien ajatusten kuulemisen ja niihin vastaamisen tärkeäksi osaksi varhaiskasvatuksen henkilökunnan sekä vanhempien välistä yhteistyötä. Tutkimuksessamme saimme konkreettisia esimerkkejä, miten tätä voisi parantaa, esimerkiksi vanhempainiltojen avulla. Sviilin (2018, 52) tutkimuksessa myös ammattilaiset mainitsivat kehityskohteeksi keskustelukulttuurin parantamisen. Lisäksi ammattilaiset mainitsivat henkilökunnan kulttuurisen osaamisen parantamisen, jotta he osaisivat toimia paremmin monikulttuuristen perheiden kanssa (Sviili 2018, 52). Hyttisen (2013, 67) tutkimuksessa sen sijaan haastatellut opettajat eivät tuoneet esille halua saada tarkemmin tietoa perheiden arjesta ja tavoista. Omassa tutkimuksessamme vanhemmat toivat esille, että päiväkodin henkilökunta ei ollut ottanut ennalta selvää heidän eri kieli- ja kulttuuritaustastaan, mutta olivat kuitenkin kiinnostuneita kuulemaan perheen arjesta eri keskusteluissa lapsen aloitettua varhaiskasvatuksen.

Niin Sviilin (2018, 61) tekemässä pro-gradu tutkielmassa, Einarsdottirin ja Jónsdóttirin (2019, 181) tutkimuksessa, kuin meidän tutkielmassamme vanhemmat näkivät varhaiskasvatuksen henkilökunnan osaavana ja ammattitaitoisena. Myös Lastikan ja Lipposen (2016, 85) tutkimuksessa vanhemmat olivat tyytyväisiä henkilökuntaan ja heidän väliseen yhteistyöhön. Tutkimuksessamme esiin nousseet asiat vanhemmilta olivat siis suurimmaksi osin samansuuntaisia kuin aikaisemmissa tutkimuksissa tehdyt havainnot ammattilaisilta sekä maahanmuuttajavanhemmilta. Yhtenä erona Hakyemez-Paulin (2019) väitöskirjaan, Bernhard ym. (2010) sekä Einarsdottirin ja Jónsdóttirin (2019) tutkimukseen, löysimme kuitenkin tutkimuksessamme vanhempien asenteen yhteistyötä kohtaan. Tutkimukseemme osallistuneet vanhemmat vaikuttivat erittäin kiinnostuneilta osallistumaan varhaiskasvatuksen järjestämiin, myös vanhemmille suunnattuihin tapahtumiin. Lisäksi vanhemmat korostivat päivittäin käytävien keskustelujen tärkeyttä.

Vastauksiin vaikutti vahvasti perheiden samankaltainen sosioekonominen asema sekä jo pidempään jatkunut asuminen Suomessa. Aikaisempiin tutkimuksiin verrattuna kuitenkin vanhemmat toivoivat enemmän yhteisöllisyyttä, vanhempainiltoja sekä kulttuuripäiviä varhaiskasvatukselta. Tämä on mielestämme tärkeä konkreettinen kehityksen kohde suomalaiselle varhaiskasvatukselle ja koemme sen olevan melko helposti toteutettavissa käytännön tasolla päiväkodeissa. Lisäksi mielestämme tutkimuksessa esiin noussut vanhempien vahva luotto varhaiskasvatuksen henkilökuntaan sekä heidän ammattitaitoaan kohtaan voidaan nähdä positiivisena palautteena suomalaiselle varhaiskasvatukselle. Tietenkin tulee muistaa, että tutkimuksessamme haastattelimme vain seitsemän vanhempaa ja näin ollen vastauksia ei voida yleistää koskemaan koko Suomen varhaiskasvatusta. Kuitenkin kaikkien vanhempien yhteinen näkemys osaavasta varhaiskasvatuksen henkilökunnasta on tietyllä tapaa merkittävä ja positiivinen kannustin varhaiskasvatuksen henkilökunnan tekemälle työlle. Olemme koonneet tutkimuksemme tulokset taulukkoon 3.

	Vanhempien arvomaailma	Myönteiset kokemukset	Kehittämisideat
--	------------------------	-----------------------	-----------------

Yhteistyö henkilökunnan kanssa	Muiden ihmisten kunnioittaminen.	Ammattitaitoinen ja luotettava hlökunta, päivittäiset keskustelut tärkeitä.	Kiire ja resurssipula huolettavat, enemmän teknologisia ratkaisuja.
Kielet ja kulttuurit	Oman kotikulttuurin kielen opettaminen lapselle tärkeää. Kotikulttuurin ja kielen opettaminen vanhemman vastuulla, päiväkodilla suomalainen kulttuuri ja kieli.	Eri kielten ja kulttuurien huomioiminen arjessa ja fyysisessä ympäristössä arvostettavaa.	Toivotaan kokonaisvaltaisempaa huomioimista, kulttuuripäiviä päiväkoteihin (vanhemmat osallistuisivat mielellään).
Opetus ja varhaiskasvatuksen käytänteet	Lapsen tulee saada olla lapsi, turvallisen kasvuympäristön takaaminen, muiden kunnioittaminen, tasa-arvon tukeminen ja kiusaamisen vastaisuus.	Varhaiskasvatuksessa monipuolista toimintaa, päiväkotia lapselle kuin toinen koti. Itsenäistyminen ja sukupuolten välisen tasa-arvon huomioiminen positiivista.	Vanhemmilla ja opettajilla tulisi pysyä auktoriteetti: annetaanko lapselle joissain tapauksissa liikaa autonomiaa?

Erilliset toimet varhaiskasvatuksen järjestäjän puolesta		Kotikäynnit tärkeitä, tulkki ensimmäisessä keskustelussa hyvä.	Enemmän vanhempainiltoja ja yhteisöllisyyttä päiväkotiin. Tietoa varhaiskasvatuksesta ja käytännön asioista (ennen kuin lapsi on varhaiskasvatuksen piirissä) enemmän englanniksi.
--	--	--	--

Taulukko 3. Tulosten koonti

6.2 Tutkimuksen luotettavuus ja jatkotutkimushaasteet

Laadullisessa tutkimuksessa vastaajien subjektiivisuus, heidän mielipiteensä, asenteensa ja näkökulmansa yhdessä edesauttavat poikkeuksien syntymistä, joka vaikuttaa tutkimuksen validiteettiin. Lisäksi tutkijoilla on merkittävä rooli laadullisen tutkimuksen validiteetin kannalta. (Cohen, Manion & Morrison 2013, 179-180.) Jotta tutkijan tulkinta olisi validi, tulee sen tehdä havaintoaineisto ymmärrettäväksi, sekä antaa looginen selitys aineistossa dokumentoiduille ryhmän jäsenten toiminta- ja puhetavoille (Alasuutari 2011). Olemme tutkimuksessamme pyrkineet huolelliseen työskentelyyn ja mahdollisimman tarkkaan raportointiin. Aineistositaattien käytön avulla olemme pyrkineet tekemään lukijalle helpoksi niiden peilaamisen saatuihin tuloksiin. Lisäksi uskomme tutkimuksen luotettavuutta lisänneen sen, että haastattelijoita oli kaksi. Tämä mahdollisti tutkimukseen liittyvien asioiden pohtimisen yhdessä sekä keskustelun erilaisista tulkintakysymyksistä. Yhteisen keskustelun ja pohdinnan avulla olemme siis voineet tarkastella asioita usealta eri kantilta.

Haastatteluiden onnistumiseen vaikutti se, että lähetimme haastattelukysymykset vanhemmille ennen haastattelua ja jokainen oli tutustunut niihin etukäteen. Osa oli kirjoittanut myös muistiinpanoja

kysymysten alle. Tuomi & Sarajärvi (2018) mainitsevat, että haastattelussa on erittäin tärkeää saada mahdollisimman paljon tietoa tutkittavasta asiasta tai ilmiöstä. Näin ollen haastattelukysymysten antaminen tutkittaville etukäteen on perusteltua, jotta haastateltavat voivat tutustua kysymyksiin ja teemoihin jo hyvissä ajoin. Haastattelukysymykset olivat kaikille osallistujille samanlaiset ja esitimme ne kaikille samassa järjestyksessä. Lisäkysymykset, joita esitimme haastattelun aikana, olivat myös pääosin samanlaisia kaikille joitain poikkeuksia lukuun ottamatta. Vanhempien vastauksiin vaikutti se, kuinka pitkään vanhemmat olivat asuneet Suomessa ja minkä ikäisenä he ovat muuttaneet Suomeen. Voidaan siis sanoa, että pidempään asuneet ovat jo samankaltaistuneet suomalaiseen yhteiskuntaan sekä omaksuneet suomalaiset arvot ja käytänteet. Uusitalo (2009, 21) mainitsee, että samankaltaistumista tapahtuu, kun kulttuurit joutuvat keskenään kosketuksiin ja ne alkavat omaksua globaalisti voimakkaamman viestinnän kohteena olevan kulttuurin piirteitä.

Tutkimuksen rajoitteena oli se, että meillä ei ollut mahdollisuutta haastatella perheitä, joiden kanssa kommunikointiin olisimme tarvinneet tulkin. Uskomme, että vastaukset olisivat voineet olla hyvinkin erilaisia, jos olisimme haastatelleet perheitä, jotka ovat tulleet Suomeen esimerkiksi turvapaikanhakijoina tai heillä ei olisi yhteistä kieltä varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa. Valtaosa tähän tutkimukseen osallistuneista olivat tulleet Suomeen perhesyistä tai työn tai opiskeluiden perässä. Voimme siis sanoa, että tutkimukseen osallistuneet vanhemmat edustavat vain pientä osaa varhaiskasvatuspalveluiden piirissä olevista monikulttuurisista perheistä. Rajoitteena voi myös mainita, että tämä tutkimus oli tutkijoiden ensimmäinen opinnäytetyö ja siinä mielessä vielä harjoittelua ja opettelua monilta osin. Saimme kuitenkin tutkimusprosessin ajalta aktiivisesti palautetta opponointipariltamme sekä ohjaavalta opettajalta.

Jatkotutkimusaiheena meitä kiinnostaisi tutkia perheitä, jotka ovat asuneet vasta lyhyen aikaa Suomessa. Vastaukset saattaisivat erota, sillä tässä tutkimuksessa haastateltavat olivat jo asuneet vähintään neljä vuotta Suomessa ja suurimmalla osalla oli myös suomalainen puoliso. Jatkossa voisimme myös

haastatella varhaiskasvatuksen henkilöstöä heidän kokemuksistaan eri kieli- ja kulttuuritaustaisten vanhempien kanssa tehtävästä yhteistyöstä, jotta saisimme mahdollisimman monipuolisen käsityksen vanhempien ja henkilöstön välillä tapahtuvasta yhteistyöstä. Lisäksi myös Sviilin (2018) tutkimuksessa esiin tullut jatkotutkimusehdotus monikielisten lasten tutkimuksesta olisi kiinnostavaa siitä näkökulmasta, miten lasten kaksi- tai monikielisyys sekä kotikulttuuri näkyy esimerkiksi heidän leikeissään tai vuorovaikutuksessa muiden lasten kanssa. Lastikka ja Lipponen (2016, 89) mainitsivat myös tutkimuksessaan maahanmuuttajalasten näkemysten huomioimisen, jotta maahanmuuttajavanhempien näkemyksistä varhaiskasvatuskäytäntöihin saadaan parempi ja kokonaisvaltaisempi käsitys. Lisäksi olisi mielenkiintoista tutkia vaikuttaako kulttuurisesti moninainen henkilökunta positiivisesti päiväkodin kulttuurisen moninaisuuden huomioimiseen. Lastikan ja Lipposen (2016, 83) tutkimuksessa vanhemmilta nousikin esiin toive kulttuurisesti moninaisemman henkilökunnan palkkaamisesta päiväkotiin.

Monikulttuurisuuden ja eri kielten lisääntyessä Suomessa myös tutkimuksen tarve lisääntyy. Toisaalta globalisaatio vauhdittaa kulttuurien muuttumista ja näin ollen valta- ja vähemmistökulttuurit sekoittuvat sekä muovaavat toinen toisiaan. Ihmisillä ympäri maailmaa on kuitenkin omia ja erilaisia tulkintoja samoistakin asioista. (Opetushallitus, 2007.) Koimme tärkeäksi ottaa selvää vanhempien kokemuksista, koska huomasimme, että eri kieli- ja kulttuuritaustaisia perheitä ei ole tutkittu kovinkaan paljon ja monikulttuurisuuteen liittyy paljon tunteita sekä ennakkoluuloja. Keskustelut vanhempien kanssa auttoivat meitä myös ymmärtämään paremmin eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden toiveita, joita toivon mukaan voimme tulevana varhaiskasvatuksen ammattilaisina hyödyntää työssämme. Haluamme vielä kiittää haastatteluun osallistuneita vanhempia antoisista ja mielenkiintoisista keskusteluista.

LÄHTEET

- Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus. 2. painos. Tampere: Vastapaino. E-kirja.
- Bernhard, J. K., Lefebvre, M. L., Kilbride, K. M., Chud, G., & Lange, R. 2010. Troubled relationships in early childhood education: Parent-teacher interactions in ethnoculturally diverse child care settings. *Early Education and Development*, 9(1), 5-28.
- Berryman, M., Soohoo, S. & Nevin, A. 2013. Culturally Responsive Methodologies from the Margins. Teoksessa Berryman, M., Soohoo, S. & Nevin, A. 2013. Culturally Responsive Methodologies. Emerald Group Publishing. E-kirja.
- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. 2013. Research methods in education. 7. painos. London: Routledge. E-kirja.
- Eerola-Pennanen, P. 2017. Kulttuurinen monimuotoisuus. Teoksessa Koivula, M., Siippainen, A. & Eerola-Pennanen (toim.) 2017. Valloittava varhaiskasvatus. Oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia. Tampere: Vastapaino. 221-233.
- Eerola-Pennanen, P. 2017b. Kulttuurinen moninaisuus varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Hujala, E. Turja, L. Varhaiskasvatuksen käsikirja. Juva: Bookwell Digital. E-kirja.
- Einarsdóttir, J. & Jónsdóttir, A. H. 2019. Parent-preschool partnership: many levels of power, *Early Years*, 39:2, 175-189, DOI: 10.1080/09575146.2017.1358700. Haettu: <https://doi.org/10.1080/09575146.2017.1358700>
- Elosúa, M.R. 2015. Intercultural Competence in the Education Process. *Journal of Education and Learning*, 4 (1).
- Gay, G. 2002. Preparing for culturally responsive teaching. *Journal of Teacher Education* 53 (2), 106-116.

Godley, A. 2012. Intercultural Discourse and Communication in Education. Teoksessa Paulston C., Kiesling, S. & Rangel, E. 2012. The handbook of Intercultural Discourse and Communication. Chichester: Blackwell Publishing Ltd. 449-481.

Gyekye, M. & Ruponen U-M. 2019. Suomi toisena kielenä: oppimisen haasteet, ohjaus ja pedagoginen toiminta. Teoksessa Pihlaja, P. & Viitala, R. (toim.) 2019. Varhaiserityiskasvatus. Keuruu: Otavan Kirjapaino. 339-364.

Hakyemez-Paul, S. 2019. Parental involvement in early childhood education: Turkish and Finnish context. Turku: Grano. Haettu: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-7737-6>

Holsanova, J. 2014. In the eye of the beholder: Visual communication from a recipient perspective. Teoksessa Machin, D. 2014. Visual Communication. Berlin: De Gruyter 2014, 331-355. E-kirja.

Hujala, E. 1999. Kansainvälinen vertaileva tutkimus varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Ruoppila, I., Hujala, E., Karila, K., Kinos J., Niiranen, P. & Ojala, M. 1999. Varhaiskasvatuksen tutkimusmenetelmiä. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino. 424-435

Huttunen, L., Löytty, O. & Rastas, A. 2005. Suomalainen monikulttuurisuus. Teoksessa Rastas, A., Huttunen, L. & Löytty, O. (toim.) Suomalainen vieraskirja - Kuinka käsitellä monikulttuurisuutta. Tampere: Vastapaino. 16-37.

Hyttinen, J. 2013. Varhaiskasvatustieteen pro-gradu tutkielma. Monikulttuuriset lapset esi- ja alkuopetuksessa. Lastentarhanopettajien ja luokanopettajien näkökulma. Jyväskylän yliopisto. Haettu: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/41502/URN:NBN:fi:ju-201305201716.pdf?sequence=1>

Hyvärinen, M. 2017. Haastattelun maailma. Teoksessa Hyvärinen, M. Nikander, P. & Ruusuvuori, J. (toim.) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Kustannusosakeyhtiö Vastapaino. E-kirja.

- Kempainen, K. & Lantela, M. Varhaiskasvatuksen aloitusopas perheille.
- Kivijärvi, T. 2017. Vieras- ja monikielisen lapsen ja perheen tukeminen. Teoksessa Hujala, E. Turja, L. Varhaiskasvatuksen käsikirja. Juva: Bookwell Digital. E-kirja.
- Klemelä, K., Tuittu, A., Virta, A., Rinne, R. (toim.) 2011. Vieraina koulussa? Monikulttuurinen koulu oppilaiden, vanhempien, opettajien ja rehtoreiden kokemana. Turku: Painosalama.
- Kuusisto, A., Kallioniemi, A., Matilainen, M. 2014. Monikulttuurinen työyhteisö suomalaisen varhaiskasvatuksen kentällä. *Kasvatus* 45 (2), 113-126. Haettu: <http://elektra.helsinki.fi/se/k/0022-927-x/45/2/monikult.pdf>
- Lastikka, A-L., & Lipponen, L. (2016). Immigrant Parents' Perspectives on Early Childhood Education and Care Practices in the Finnish Multicultural Context. *International Journal of Multicultural Education*, 18(3), 75-94. <https://doi.org/10.18251/ijme.v18i3.1221>
- Liebkind, K. 2000. Monikulttuurinen Suomi. Etniset suhteet tutkimuksen valossa. Tampere: Tammer-Paino.
- Löytty, O. 2008. Maltillinen hutu ja muita kirjoituksia kulttuurien kohtaamisesta. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino.
- Malinen, H. 2019. Anna lapselle ääni - Kieli- ja kulttuuritietoisuuden voima kasvatuksessa. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Metsämuuronen, J. 2011. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. Helsinki: International Methelp. E-kirja.
- Nieto, S. 2010. Language, culture, and teaching: Critical perspectives. 2. painos. London: Routledge.
- Oksi-Walter, P., Roos, J., Viertola-Cavallari, R. 2009. Monikulttuurinen perhe. Keuruu: Otavan Kirjapaino.

Opetushallitus. 2007. Globaali-ikkuna. Kulttuuri ja Globalisaatio. [viitattu: 16.4.2020].

Haettu: <https://www11.edu.fi/globaali-ikkuna/?p=kulttuuri>

Opetushallitus. 2014. Esiopetuksen opetussuunnitelmaan perusteet. Määräykset ja ohjeet 2016:1. Tampere: Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino 2016.

Opetushallitus. 2018. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Määräykset ja ohjeet 2018:3a. PunaMusta Oy, Helsinki 2019.

Paavola, H. & Talib, M-T. 2010. Kulttuurinen moninaisuus päiväkodissa ja koulussa. Jyväskylä: PS-kustannus 2010.

Pietikäinen, S., Dufva, H. & Laihiala-Kankainen, S. 2002. Kieli, kulttuuri ja identiteetti - ääniä Suomenniemeltä. Teoksessa Laihiala-Kankainen, S., Pietikäinen, S. & Dufva, H. 2002. Moniääninen Suomi - kieli, kulttuuri ja identiteetti. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino. 9-18.

Piller, I. 2012. Intercultural Communication: An Overview. Teoksessa Paulston C., Kiesling, S. & Rangel, E. 2012. The handbook of Intercultural Discourse and Communication. Chichester: Blackwell Publishing Ltd. 3-18.

Pitkänen, P. 2011. Kulttuurien kohtaamisia arjessa. Jyväskylä: Bookwell.

Puumala, E. & Kynsilehto, A. 2017. Turvapaikanhakijoiden ja paperittomien haastattelu. Teoksessa Hyvärinen, M. Nikander, P. & Ruusuvuori, J. (toim.) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Kustannusosakeyhtiö Vastapaino. E-kirja.

Ranta, J. & Kuula-Luumi, A. 2017. Haastattelun keruun ja käsittelyn ABC. Teoksessa Hyvärinen, M. Nikander, P. & Ruusuvuori, J. (toim.) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Kustannusosakeyhtiö Vastapaino. E-kirja.

Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. 2017. Tutkimushaastattelu ja vuorovaikutus. Teoksessa Hyvärinen, M. Nikander, P. & Ruusuvuori, J. (toim.)

Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Kustannusosakeyhtiö Vastapaino. E-kirja.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Suomen kansalaisuuden saamiset [verkkajulkaisu]. ISSN=1797-7142. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 25.2.2020].
Haettu: <http://www.stat.fi/til/kans/kas.html>

Suomen virallinen tilasto (SVT): Perheet [verkkajulkaisu]. ISSN=1798-3215. Vuosikatsaus 2015, 2. Perheistä neljä prosenttia kokonaan vieraskielisiä. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 18.4.2020].
Haettu: http://www.stat.fi/til/perh/2015/02/perh_2015_02_2016-11-25_kat_002_fi.html

Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestörakenne [verkkajulkaisu]. ISSN=1797-5379. 2016. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 18.4.2020].
Haettu: http://www.stat.fi/til/vaerak/2016/vaerak_2016_2017-03-29_tie_001_fi.html

Sutela, H & Larja, L. 2015. Yli puolet Suomen ulkomaalaistaustaisista muuttanut maahan perhesyistä. Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi tutkimus 2014 [verkkajulkaisu]. 15.10.2015. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 4.3.2020].
Haettu: www.stat.fi/tup/maahanmuutto/art_2015-10-15_001.html

Suurpää, L. 2005. Suvaitsevaisuus - sietämistä vai solidaarisuutta. Teoksessa Rastas, A., Huttunen, L. & Löytty, O. (toim.) Suomalainen vieraskirja - Kuinka käsitellä monikulttuurisuutta. Tampere: Vastapaino. 41-68.

Sviili, E. 2018. Varhaiskasvatustieteen pro-gradu tutkielma. Varhaiskasvatuksen ammattilaisten ja maahanmuuttajavanhempien näkemyksiä kasvatusyhteistyöstä. Jyväskylän yliopisto. Haettu: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/58407/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201806063067.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Tiittula, L. 2005. Monikulttuurisuus ja viestintä. Teoksessa Pitkänen, P. (toim.) Kulttuurien välinen työ. Helsinki: Edita Prima. 124-134.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Helsinki: Tammi. E-kirja.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Helsinki. Haettu: https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Uusitalo, L. & Joutsenvirta, M. 2009. Kulttuuriosaaminen. Tietotalouden taitolaji. Helsinki: Hakapaino.

Vlasov, J. 2018. Reflecting Changes in Early Childhood Education in the USA, Russia and Finland. Tampere: Suomen Yliopistopaino. Haettu: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/104321/978-952-03-0841-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

LIITTEET

Liite 1. Haastattelukysymykset

Liite 2. Informatiivinen kirje suomeksi

Liite 3. Informatiivinen kirje englanniksi

Liite 4. Suostumuslomake suomeksi

Liite 5. Suostumuslomake englanniksi

Liite 6. Tietosuojailmoitus suomeksi

Liite 7. Tietosuojailmoitus englanniksi

Liite 1: Haastattelukysymykset

- 6.2.1.1 Kuinka kauan lapsesi on ollut suomalaisessa varhaiskasvatuksessa?
How long has your child participated in Finnish early childhood education?
- 6.2.1.2 Kauanko olitte asuneet Suomessa ennen kuin lapsenne aloitti suomalaisen varhaiskasvatuksen? / Mitä tiesitte Suomesta entuudestaan? *How long had you lived in Finland before you child started in Finnish early childhood education?/ What did you know about Finland beforehand?*
- 6.2.1.3 Mitkä olivat suurimmat erot suomalaisessa päiväkodissa verrattuna omaan kotimaahasi? *What were the biggest differences between Finnish daycare/kindergarten and your home country's daycare/kindergarten?*
→ esitetään lisäkysymyksiä/tarkennuksia vastauksista / *extra questions if needed*
- 6.2.1.4 Onko päiväkodeissa jotain samanlaista/samankaltaisuuksia Suomessa ja omassa kotimaassasi? *Are there any similarities between Finnish daycare and your homecountry's daycare?*
- 6.2.1.5 Mitä päiväkotitiimi tiesi entuudestaan teidän kulttuurisesta taustasta (haastateltavan maa) / oliko päiväkotitiimi ottanut siitä selvää? Miten se näkyi? *What did the staff in the daycare know about your cultural background (country of the interviewee)/ had the daycare done some research beforehand? How did it come up?*
- 6.2.1.6 Oletteko saaneet riittävästi tukea/tietoa suomalaisesta varhaiskasvatuksesta? *Have you received enough information/support about the Finnish early childhood education / daycare system?*
- 6.2.1.7 Onko ollut erimielisyyksiä päiväkodin henkilöstön kanssa? Miten

kuvailisitte yhteistyötä työntekijöiden kanssa? Onko lapsenne viihtynyt päiväkodissa ja miten se näkyy? (onko saanut kavereita yms.) *Have you had any disagreements with the staff in the daycare? How would you describe the collaboration between you and the staff? Has your child enjoyed her/his time in the daycare and how does it come up? (has she/he got friends etc.)*

- 6.2.1.8 Mitkä asiat koet sinulle tärkeäksi kotikulttuurissasi? → miten se voisi ilmetä päiväkodissa? *What things do you value / see important from your homecountry? → Does these things appear in the daycare? / How these things could appear in the daycare?*
- 6.2.1.9 Millaisia asioita haluat, että lapsesi oppii kotona ja päiväkodissa? *What kind of things would you like your child to learn at home and in the daycare?*
- 6.2.1.10 Loppukysymys: Miten kehittäisit eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden kohtaamista suomalaisesta varhaiskasvatuksessa? *Question for the end of the interview: How would you develop the encounter (e.g. face to face interaction) of the families with different language and cultural background in Finnish early childhood education?*

Liite 2: Informatiivinen kirje suomeksi

Hei alle kouluikäisen lapsen vanhempi

Olemme Mira ja Hilla, kolmannen vuoden varhaiskasvatuksen opiskelijoita Jyväskylän yliopistosta. Haluamme kehittää kasvatusyhteistyötä työntekijöiden ja vanhempien välillä ja näin ollen helpottaa eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden toiveiden ja tarpeiden huomioimista varhaiskasvatuksessa. Tästä syystä teemme kandidaatintutkielmaa aiheesta *Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden näkemyksiä suomalaisesta varhaiskasvatuksesta.*

Toteutamme tutkielman haastattelemalla perheitä/vanhempia/huoltajia keskustelemalla heidän kokemuksistaan ja näkemyksistään, siitä, miten eri kielet ja kulttuurit on otettu huomioon varhaiskasvatuksessa. Emme mainitse tutkimuksessa nimiä, paikkakuntia tai muita henkilötietoja, vaan keskitymme vanhempien kokemuksiin. Säilytämme kerätyn aineiston tutkimuksen työstämisen ajan sekä mahdollisesti jatkotutkimusta eli pro gradu - tutkielmaa varten, mutta sen jälkeen kaikki mahdollinen aineisto poistetaan.

Haastattelu voidaan järjestää joustavasti esimerkiksi yliopiston tiloissa välillä 17.2.2020 - 6.3.2020. Haastatteluun on hyvä varata noin 30-45 min. Tutkimus toteutetaan suomen tai englannin kielellä.

Voit osallistua tutkimukseen, jos

- lapsesi osallistuu suomalaiseen varhaiskasvatukseen (sis. myös yksityiset ja muun kuin suomenkieliset päiväkodit)
- Sinulla/perheelläsi on jokin muu kieli- ja kulttuuritausta
- Sinulla on riittävä englannin tai suomen kielen taito, jotta haastattelu voidaan toteuttaa

Olethan meihin yhteydessä!

Mira Rouvinen &
mianrouv@student.jyu.fi

Hilla Villanen
himavill@student.jyu.fi

Liite 3: Informatiivinen kirje englanniksi

Hey parents who have children under 7 years old!

We are Mira and Hilla, third year early childhood education students from the University of Jyväskylä. We want to improve partnership between parents and teachers in ECEC (early childhood education and care) and this way acknowledge the needs and expectations of parents in ECEC. Therefore, we focus in our bachelor's thesis on the *Viewpoints of families with different linguistic and cultural backgrounds in early childhood education in Finland*

We are going to interview families/parents/legal guardians by discussing about their experiences and viewpoints of how different languages and cultures have been taken into account in ECEC. We won't mention any names, localities or other personal information. Instead we are focusing on parents' experiences. We will storage the collected data during we are working on with the bachelor's thesis and also in case of further study in master's degree. After that all data is going to be erased.

The interview can be arranged flexibly at the university between 17.2.2020 - 6.3.2020. The interview will take approximately 30-45 min. The interview will be in Finnish or in English.

You can take part to the interview if

- Your child is participating in ECEC in Finland (no matter if it is private or public, or if it is organised in other language than Finnish)
- You/your family has some other linguistic or cultural background
- You speak decently Finnish or English in order to understand and answer the questions

Please be in touch!

Mira Rouvinen &
mianrouv@student.jyu.fi

Hilla Villanen
himavill@student.jyu.fi

Liite 4: Suostumuslomake suomeksi

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

SUOSTUMUS TIETEELLISEEN TUTKIMUKSEEN

Minua on pyydetty osallistumaan tutkimukseen eri kieli -ja kulttuuritaustaisten perheiden näkemyksiä suomalaisesta varhaiskasvatuksesta. Olen perehtynyt tutkimusta koskevaan tiedotteeseen (tietosuojailmoitus) ja saanut riittävästi tietoa tutkimuksesta ja sen toteuttamisesta. Tutkimuksen sisältö on kerrottu minulle myös suullisesti ja olen saanut riittävän vastauksen kaikkiin tutkimusta koskeviin kysymyksiini. Selvitykset antoi Mira Rouvinen & Hilla Villanen. Minulla on ollut riittävästi aikaa harkita tutkimukseen osallistumista.

Ymmärrän, että tähän tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Minulla on oikeus, milloin tahansa tutkimuksen aikana ja syytä ilmoittamatta keskeyttää tutkimukseen osallistuminen tai peruuttaa suostumukseni tutkimukseen. Tutkimuksen keskeyttämisestä tai suostumuksen peruuttamisesta ei aiheudu minulle kielteisiä seuraamuksia.

Olen tutustunut tietosuojailmoituksessa kerrottuihin rekisteröidyn oikeuksiin ja rajoituksiin.

Allekirjoittamalla suostumuslomakkeen hyväksyn tietojeni käytön tietosuojailmoituksessa kuvattuun tutkimukseen.

Kyllä

Allekirjoituksellani vahvistan, että osallistun tutkimukseen ja suostun vapaaehtoisesti tutkittavaksi sekä annan luvan edellä kerrottuihin asioihin.

Allekirjoitus

Päiväys

Nimen selvennys

Suostumus vastaanotettu

Suostumuksen vastaanottajan allekirjoitus Päiväys

Nimen selvennys

Alkuperäinen allekirjoitettu asiakirja jää tutkimuksen vastuullisen johtajan arkistoon ja kopio annetaan tutkittavalle. Suostumusta säilytetään tietoturvalisesti niin kauan kuin aineisto on tunnistellisessa muodossa. Jos aineisto anonymisoidaan tai hävitetään suostumusta ei tarvitse enää säilyttää.

Liite 5: Suostumuslomake englanniksi

UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

CONSENT TO SCIENTIFIC RESEARCH

I have been asked to take part in a study *Viewpoints of families with different linguistic and cultural backgrounds in early childhood education in Finland*

I have read the research notification and obtained sufficient information about the study and the processing of my personal data. The content of the study has also been described to me verbally, and I have received sufficient responses to all my questions about the study. Responses were given by Mira Rouvinen and Hilla Villanen. I have had a sufficient amount of time to consider my participation in the study.

I understand that participating in this study is voluntary. I have the right, at any time during the study and without giving any reasons, to cancel my participation in the study. Cancelling my participation will not result in any negative consequences for me.

In addition, I can, at any time, withdraw my consent to the study without any negative consequences for me.

By signing this consent form, I accept that my data will be used in the study described in the research notification.

Yes

By signing this consent form, I confirm that I will participate in the study, that I am a voluntary research subject and give my consent to the aforementioned.

Signature

Date

Name in print

Consent received

Signature of the recipient

Name in print

The original signed consent form will remain in the archives of the person in charge of the study, and a copy of it will be given to the research subject. This consent form will be retained securely for as long as the data is in identifiable format. If the data is anonymised or erased, this consent form no longer needs to be archived.

Liite 6: Tietosuojailmoitus suomeksi

Tietosuojasetus (679/2016) 12-14, 30 artikla

TIETOSUOJAILMOITUS TUTKIMUKSESTA TUTKIMUKSEEN OSALLISTUVALLE

Gradut ja kandidaatintutkielmat

20.02.2020

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista, eikä tutkittavan ole pakko toimittaa mitään tietoja, tutkimukseen osallistumisen voi keskeyttää.

6.2.1.10.1.1.1 Tutkimuksen nimi, luonne ja kesto

Tutkimuksen aiheena on eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden näkemyksiä suomalaisesta varhaiskasvatuksesta. Tutkimuksen on tarkoitus valmistua huhtikuussa 2020 ja kyseessä on kandidattutkimus eli teemme kertatutkimuksen. Käytämme tutkimuksen aineistoa mahdollisesti pro-gradututkielmassamme.

6.2.1.10.1.1.2 Mihin henkilötietojen käsittely perustuu

EU:n yleinen tietosuojasetus, artikla 6, kohta 1

Tutkittavan suostumus (liitteenä suostumuslomake)

6.2.1.10.1.1.3 Tutkimuksesta vastaavat tahot

Tutkimuksen tekijät: Mira Rouvinen, mianrouv@student.jyu.fi, +358407545483 & Hilla Villanen, hilla.m.villanen@student.jyu.fi, +358407468660

Tutkimuksen ohjaaja: Tuulikki Ukkonen-Mikkola, tuulikki.t.ukkonen-mikkola@jyu.fi, +358 40487 2606, Yliopistonlehtori, Lto, KT/ University Lecturer PhD, Kasvatustieteiden laitos/ Department of Education, Jyväskylän yliopisto/ University of Jyväskylä

6.2.1.10.1.1.4 Tutkimuksen tausta ja tarkoitus

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden näkemyksiä suomalaisesta varhaiskasvatuksesta. Lisäksi on tarkoitus selvittää varhaiskasvatuksessa näkyviä kulttuurieroja ja kasvatusyhteistyön toimivuutta perheiden näkökulmasta.

Tutkimukseen osallistuu noin 4-6 tutkittavaa. Tutkimukseen voivat osallistua vanhemmat, joiden

- 1) lapsi osallistuu suomalaiseen varhaiskasvatukseen (sis. myös yksityiset ja muun kuin suomenkieliset päiväkodit),
- 2) vanhemmalla/vanhemmilla on jokin muu kieli- ja kulttuuritausta kuin suomi
- 3) vanhemmalla/vanhemmilla on riittävä englannin tai suomen kielen taito, jotta haastattelu voidaan toteuttaa

Tutkimusaineisto sisältää vanhempien etnisen taustan/maan sekä kielen. Emme kuitenkaan kerro tutkimuksessamme missä päin Suomea haastattelut on toteutettu tai missä päin Suomea haastateltavat asuvat, joten etninen tausta ja kieli eivät ole näin yhdistettävissä haastatteluun osallistuviin. Haastattelut nauhoitetaan äänitallentimella ja ne litteroidaan suoraan tallentimesta tai koneen U-asemalle siirretystä tiedostosta. Äänitallenteet poistetaan sekä tallentimesta että U-asemalta litteroinnin jälkeen. Anonymisoidut litteroinnit säilytetään mahdollista jatkotutkimusta varten U-asemalla, ja poistetaan viimeistään tutkijoiden (Mira Rouvinen ja Hilla Villanen) yliopistosta valmistumisen yhteydessä.

6.2.1.10.1.1.5 Tutkimuksen toteuttaminen käytännössä

Tutkimukseen sisältyy yksi haastattelu, joka järjestetään Jyväskylän yliopiston tiloissa tai tarvittaessa perheen toivomalla tavalla muissa tiloissa. Haastatteluun on varattu aikaa noin 30-45 minuuttia per perhe / vanhempi. Pyrimme toteuttamaan haastattelut 6.3.2020 mennessä mutta joustamme tarpeen mukaan.

6.2.1.10.1.1.6 Tutkimuksen mahdolliset hyödyt ja haitat tutkittaville

Tutkimuksen avulla voidaan kehittää eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden sekä päiväkodin välistä yhteistyötä. Haluaisimme myös kuulla, millaisiin eri kielestä tai kulttuurista johtuviin eroihin varhaiskasvatuksen kentällä on törmätty etenkin perheiden näkökulmasta. Uskomme, että aihetta on tärkeä tutkia tarkemmin, jotta ymmärtäisimme paremmin eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden tarpeita ja toiveita varhaiskasvatuksesta.

6.2.1.10.1.1.7 Henkilötietojen suojaaminen

Tutkimuksessa kerättyjä tietoja ja tutkimustuloksia käsitellään luottamuksellisesti tietosuojalainsäädännön edellyttämällä tavalla. Tietojasi ei voida tunnistaa tutkimukseen liittyvistä tutkimustuloksista, selvityksistä tai julkaisuista. Emme kysy tutkimuksen aikana henkilötietoja (nimi, asuinpaikka/-kunta, henkilötunnus, puhelinnumero).

Tietosuojalomakkeeseen vaadimme nimen ja allekirjoituksen mutta kyseiset lomakkeet hävitetään heti tutkimuksen jälkeen. Lomakkeita säilytetään tietoturvallisesti. Anonymisoidut litteroinnit säilytetään tietokoneen U-aseamalla. Tutkimustuloksissa ja muissa asiakirjoissa sinuun viitataan vain tunnistekoodilla, esimerkiksi Haastateltava 1.

Tutkimusaineistoa säilytetään Jyväskylän yliopiston tutkimusaineiston käsittelyä koskevien tietoturvakäytänteiden mukaisesti.

6.2.1.10.1.1.8 Tutkimustulokset

Tutkimuksesta valmistuu opinnäytetyö. Valmis opinnäytetyö lähetetään sähköpostitse tutkittaville.

6.2.1.10.1.1.9 Tutkittavan oikeudet ja niistä poikkeaminen

Tutkittavalla on oikeus peruuttaa antamansa suostumus, kun henkilötietojen käsittely perustuu suostumukseen. Jos tutkittava peruuttaa suostumuksensa, hänen tietojaan ei käytetä enää tutkimuksessa.

Tutkittavalla on oikeus tehdä valitus Tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli tutkittava katsoo, että häntä koskevien henkilötietojen käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä. (lue lisää: <http://www.tietosuoja.fi>).

Tutkimuksessa ei poiketa muista tietosuojalainsäädännön mukaisista tutkittavan oikeuksista.

Henkilötietojen säilyttäminen ja arkistointi

Tutkimuksessa ei kerätä henkilötietoja. Anonymisoidut litteroinnit säilytetään tutkijoiden U-aseamalla jatkotutkimusta varten, mutta poistetaan viimeistään tutkijoiden yliopistosta valmistumisen yhteydessä.

6.2.1.10.1.1.10 Rekisteröidyn oikeuksien toteuttaminen

Jos sinulla on kysyttävää rekisteröidyn oikeuksista voit olla yhteydessä tutkimuksen tekijöihin.

Yhteystiedot löytyvät kohdasta 3.

Seminaarinkatu 15
PO BOX 35, FI-40014
Jyväskylä,

Tel +358 14 260 1211
Business ID: 0245894-7
VAT number:

**FOR JYU. SINCE
1863.
JYU.FI**

Liite 7: Tietosuojailmoitus englanniksi**RESEARCH NOTIFICATION****20.2.2020***Name of study and controller*

Viewpoints of families with different linguistic and cultural backgrounds in early childhood education in Finland.

Researchers: Mira Rouvinen, mianrouv@student.jyu.fi, +358407545483 & Hilla Villanen, hilla.m.villanen@student.jyu.fi, +358407468660.

Supervisor of the research: Tuulikki Ukkonen-Mikkola, tuulikki.t.ukkonen-mikkola@jyu.fi, +358 40487 2606, University Lecturer PhD, Department of Education, University of Jyväskylä

University of Jyväskylä.

Request to participate in a study.

You are requested to participate in a study regarding the need for improving the collaboration between families with different linguistic and cultural backgrounds and the staff. We would like to hear what kind of differences they have experienced in the ECEC (early childhood education). We believe that it is important to have deeper research and knowledge about this theme in order to understand better the needs and hopes of families with different cultural backgrounds.

You are requested to participate in the study because we believe that you can provide valuable information about this topic. We are going to interview

families/parents/legal guardians by discussing about their experiences and viewpoints of how different languages and cultures have been taken into account in ECEC. We won't mention any names, localities or other personal information in this study. Instead we are focusing on parents' experiences. We will only collect the names and signatures in the consent to scientific research form. We will store the collected data during we are working on with the bachelor's thesis and also in case of further study in master's degree. After that all data and consent forms are going to be erased.

This notification describes the study and participation in it. The appendix includes a description of the processing of personal data.

Participating in the study requires that...

- Your child is participating in ECEC in Finland (no matter if it is private or public, or if it is organised in other language than Finnish)
- You/your family has some other linguistic or cultural background
- You speak decently Finnish or English in order to understand and answer the questions

In total, 4-6 research subjects will be requested to participate. The interview can be arranged flexibly at the university between 17.2.2020 - 6.3.2020. The interview will take approximately 30-45 min. The interview will be in Finnish or in English.

Voluntariness

Participating in this study is voluntary. You can refuse to participate in this study or cancel your participation at any time.

Progress of the study

The research will be finished at the end of April 2020. This research is going to be one-time research so we will interview the participants only once. We will store the collected data during we are working on with the bachelor's thesis and also in case of further study in master's degree. After that all data is going to be erased.

Any harm and discomfort resulting from the study

We will anonymize all the data we get from the interviews so that the participants are not going to be recognized. The risks and harms for the participants are minimized in this study. We will mention the country / culture of the interviewee but we will not tell where the participant are from in Finland. This way the ethnical background can't be connected to the participants. In the research we will mention the participant only by code name such as *Interviewee 1*.

Research costs

No fee will be paid for participating in the study.

Research results and their announcement

The research will be part of our Bachelor's degree and this study will be our Bachelor's thesis. The finished thesis will be sent via email to the participants and it will also be found from the website of University of Jyväskylä. From there it can be found by anyone.

Contact details for obtaining additional information

Contact information above